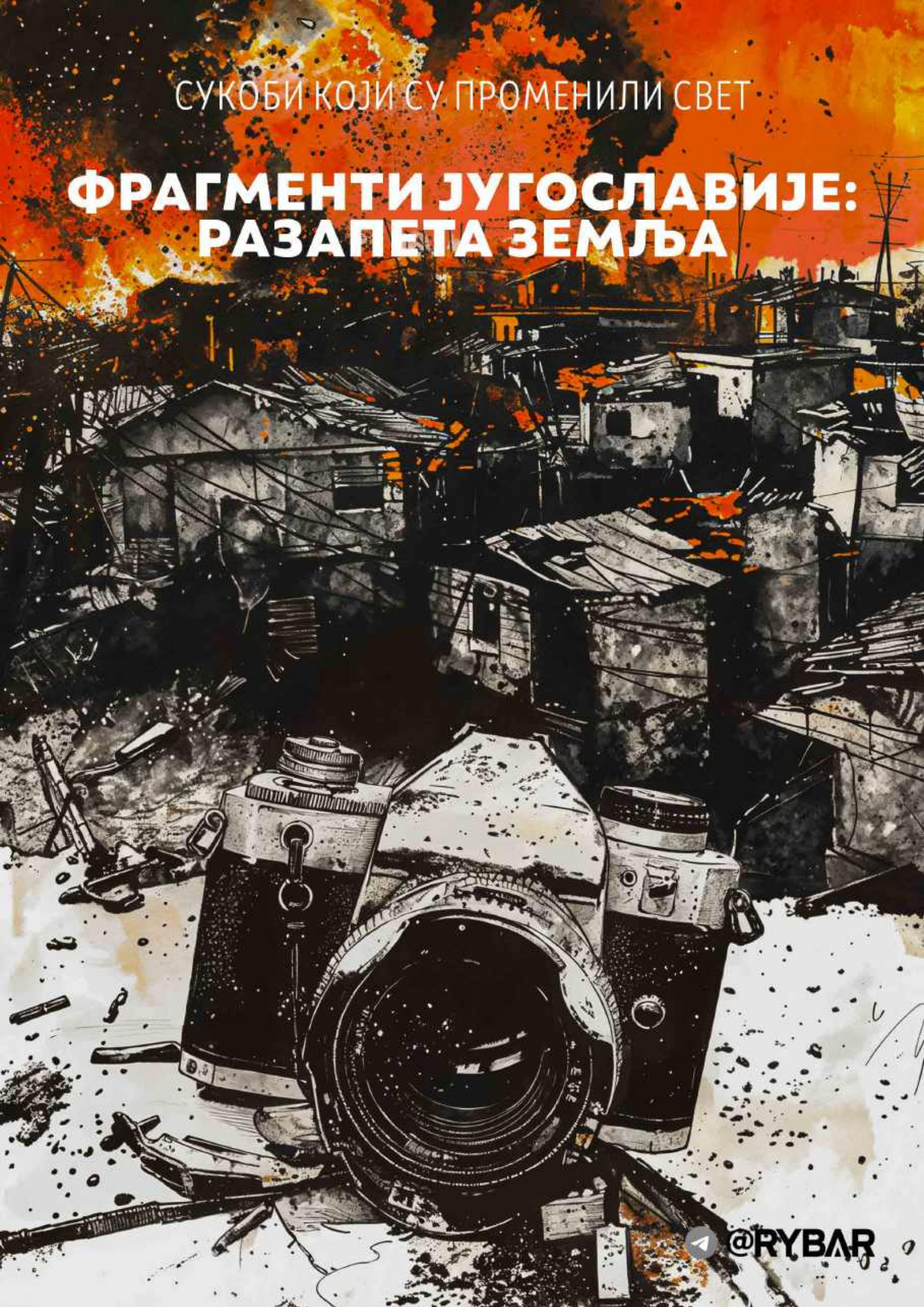

СУКОБИ КОЈИ СУ ПРОМЕНИЛИ СВЕТ

ФРАГМЕНТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ: РАЗАПЕТА ЗЕМЉА

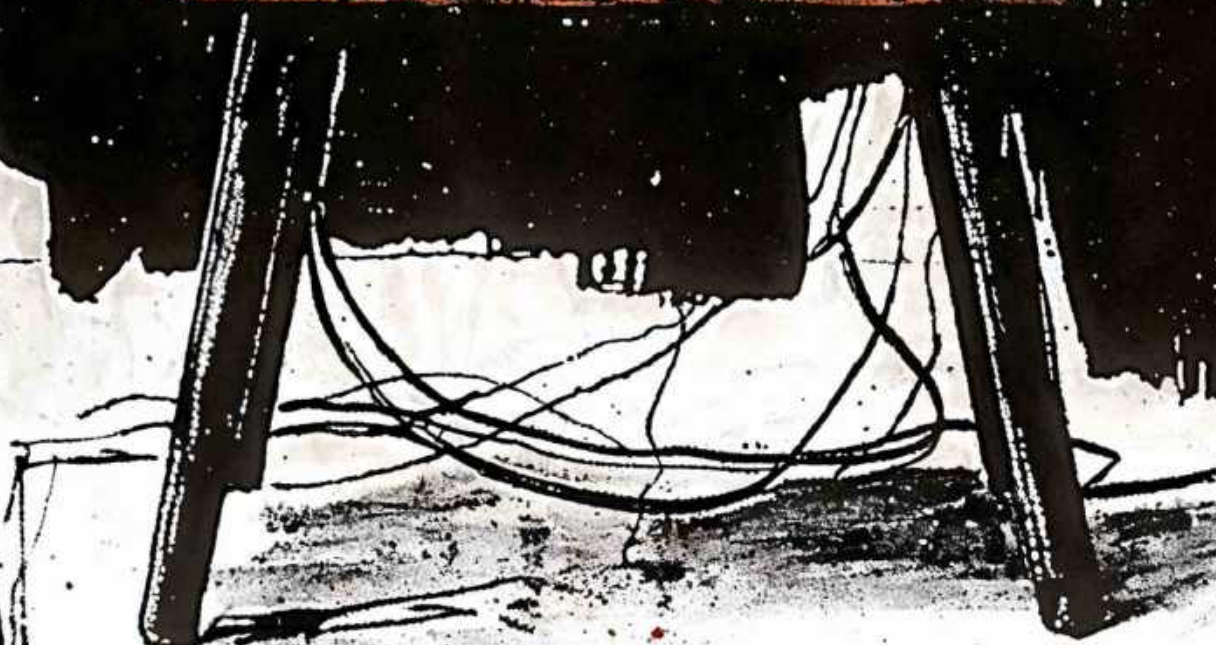

САДРЖАЈ

ПРЕДИСТОРИЈА	3
ПОЧЕТАК СУКОБА	8
ТАЈНА ПОСТАЈЕ ЈАСНА	14
ПРЕТЊЕ И УДАРИ	20
ПЕСМЕ НЕЋЕ ЗАУСТАВИТИ БОМБЕ	27
КОБНИ ПУТ	32
ГРЕШКЕ КОЈИХ НИЈЕ БИЛО	37
НАЈТУЖНИЈИ СИМБОЛ	41
СМРТ У ЕТЕРУ	47
ПРИСИЛИТИ БОМБАМА НА МИР!	52
ОНО ШТО ВАМ ГОВОРИМ У ТАМИ, ГОВОРИТЕ НА СВЕТЛОСТИ	60
НЕ ПРЕВИШЕ «ФАТАЛНА ГРЕШКА»	66
«СЕВЕРНОАТЛАНТСКИ САВЕЗ ШТИТИ БЕСПОМОЋНЕ»	73
БУДУЋНОСТ ЈЕ НЕИЗВЕСНА	78
МАРШ НА ПРИШТИНУ	83
РЕЗУЛТАТИ	89

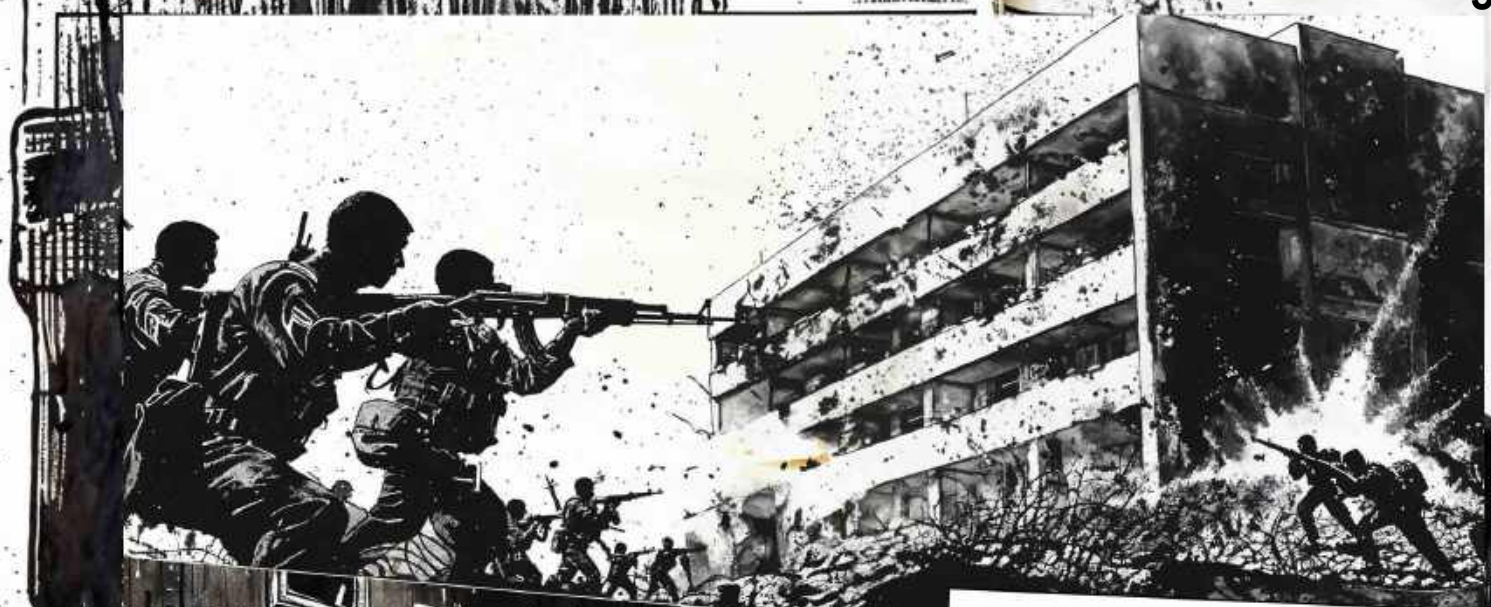
ПРЕДИСТОРИЈА

Све је почело на Косову. Ово место је колевка српске државности, национална светиња. Тамо су подигнути први манастири, тамо су се Срби борили против турских освајача, а тамо се родила и легенда о божуру који цвета на месту где је српска крв проливена по земљи. Управо су ову територију почели да насељавају Албанци. У почетку, постепено, мало по мало, самоиницијативно, а уочи 20. века, све активније и то не без подршке из вана. После неког времена на Косову, Албанци су очекивано почели да долазе у сукоб са локалним српским становништвом, а онда су се појавиле прве „ласте“ сепаратизма.

Југословенски политичари, посебно Слободан Милошевић, који је дошао на власт као заштитник косовских Срба, предузели су све мере да Космет остане унутар земље. А ствари су тамо постајале све горе: упркос томе што су аутономна права региона била ограничена, организовали су своје „алтернативне изборе“, формирана је „влада у егзилу“, а онда је настала тзв. „Ослободилачка војска Косова“ (УÇК).

Када су наоружани Албанци почели да отварају ватру на патроле српске полиције, Срби су одговорили „операцијама чишћења“ у косовским насељеним местима. Људи су нестајали и гинули на обе стране, али је западна штампа све албанске жртве представљала само као цивилне жртве, иако су у ствари водиле жестоке борбе са полицијом користећи митраљезе и гранате. Пракса лоцирања штабова по селима ишла је на руку тзв. ОВК. Одатле су вође руководиле терористичким операцијама и наоружавањем локалног становништва, мешајући се са цивилима и лажно се представљајући као они. Тако да је српским полицијским снагама било изузетно тешко да разликују цивиле од наоружаних банди.

Да ли видите?
Овде су само
Срби!

Па, наравно,
одмах би поскидали
летке са Албанцима!

Убрзо су „мирни Албанци“ почели да преузимају контролу над деоницама путева на којима су блокирали пролаз не само полицијским патролама, већ и возилима косовских Срба. Истовремено, западна пропагандна машинерија је кроз давно успостављену мрежу глобалних медија убеђивала светску јавност да југословенске власти не само крше људска права на Косову, већ да тамо врше потпуни геноцид.

Да ли си скоро
дошао?

Тако је,
стигао сам пре неколико
дана. Ја сам Бенјамин
Цејсон!

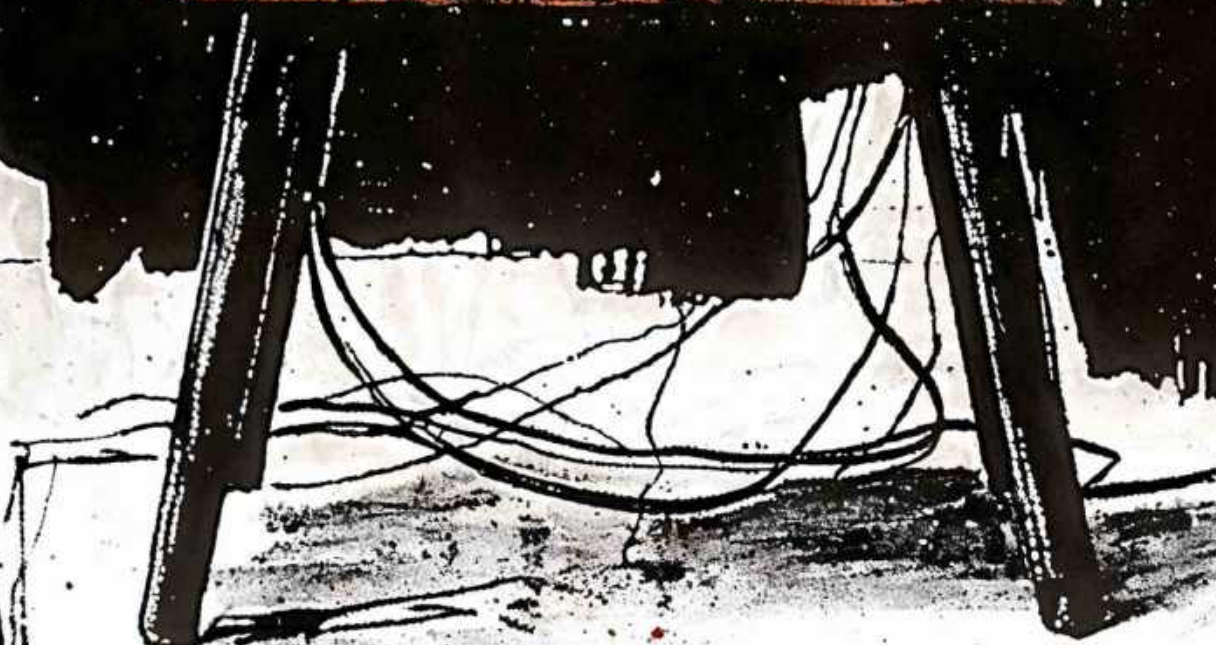

Уверавам Вас,
господине Кларку...

Узимајући то у обзир, војно-полицијско присуство у региону „избалансира“ је мисија ОЕБС-а којом је руководио амерички дипломата и генерал Вилијам Вокер. Шеф мисије је одмах наставио линију америчког државног секретара Ричарда Холбрука на Балкану: успоставио је контакте са командантима тзв ОВК, па чак отишао и даље, пружајући личну безбедност вођа наоружаних сепаратиста.

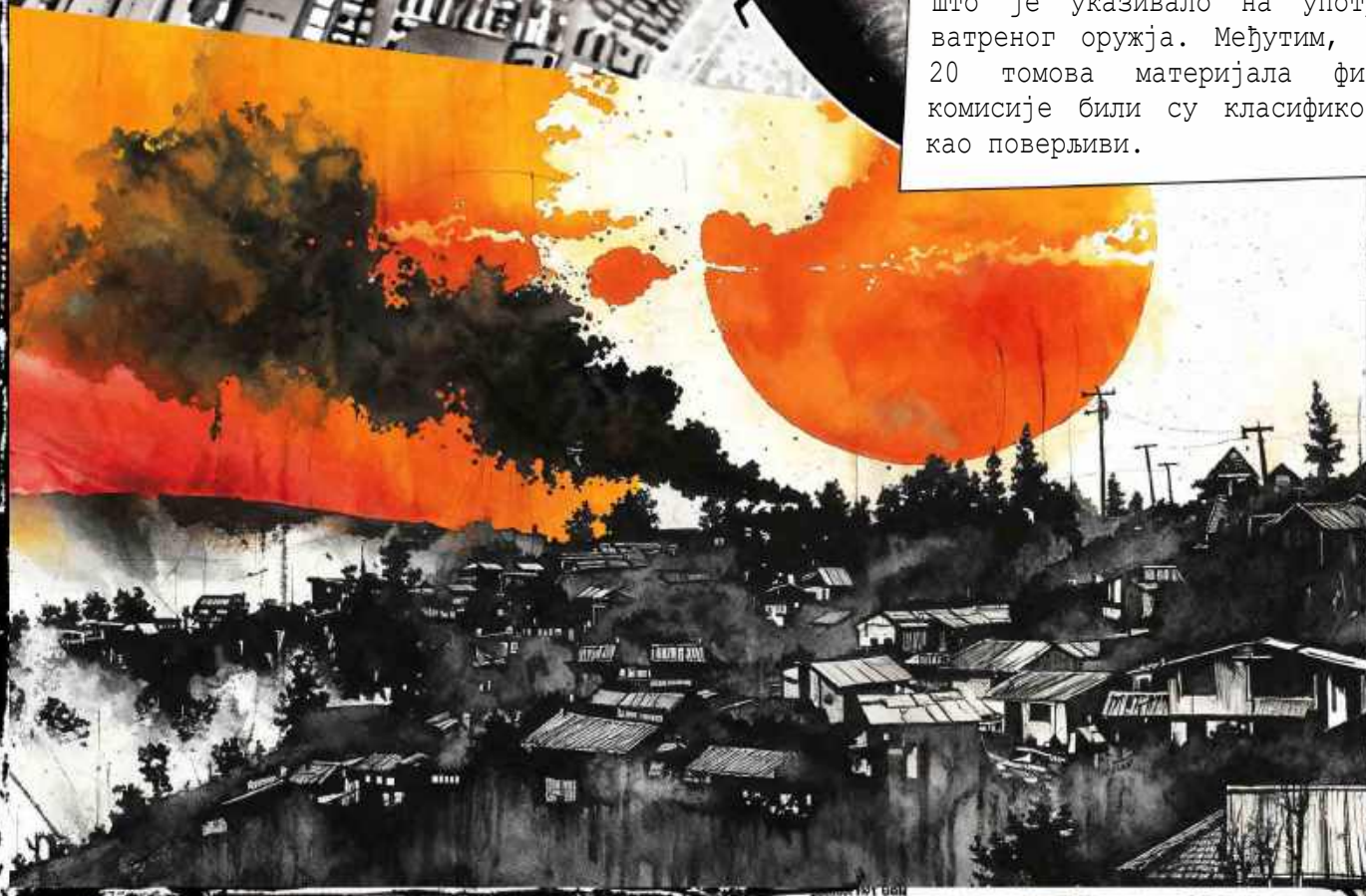
Посматрачи ОЕБС-а под вештом контролом генерала Вокера обележили су све локације Војске Југославије на Космету. Постоји верзија да су тамо поставили локаторе – ради лакшег навођења крилатих ракета Североатлантског савеза. Међутим, још у јесен 1998. Милошевић и Холбрук су закључили споразум о извиђачким летовима НАТО авијације изнад територије Југославије, тако да Савезу није недостајало информација приликом планирања операције.

ПОЧЕТАК СУКОБА

Формални почетак сукоба је био инцидент у косовском селу Рачак у општини Штимље 15. јануара 1999. године: Вокеровим поступањем, вест о стрељању 45 цивила од стране српске полиције проширила се светом (посматрачи ОЕБС-а су открили 40 тела). Југословенске власти су инсистирале на доласку комисије независних патолога из Финске. Циљ је био да се потврде или оповргну закључци српских и белоруских стручњака који су утврдили да је 37 од 40 убијених имало на рукама честице барута, што је указивало на употребу ватреног оружја. Међутим, свих 20 томова материјала финске комисије били су класификовани као поверљиви.

Како сте?

Осећамо
мирис дима...

Овде код
нас је велики
пожар...

Мисија ОЕБС-а је евакуисана у марту 1999. године, што је за све који су помно пратили ситуацију, уз одбијање југословенског председника да повуче трупе са Косова, указивало на једно: војна инвазија НАТО-а је била неизбежна. И заиста, већ 24. марта бомбардери су први пут полетели из италијанске базе Авијано. Тако је почела агресија НАТО-а на Југославију.

Крстарећа ракета
је погодила складиште
хемикалија, затворили
смо прозоре...

Прве акције НАТО-а биле су усмерене на стицање превласти у ваздуху, а циљ је био сузбијање ПВО Југославије и уништење што већег броја авиона ратног ваздухопловства земље. Суштина операције је била да се избегне копнена операција, што би изазвало губитке међу војним контингентом и могло би окренути становништво земаља НАТО-а против овог сукоба. Дакле, све је учињено како би се операција извела са релативно безбедне удаљености, лансирајући крстареће ракете из авиона и са бродова. Дакле, већ прве ноћи било је планирано да се погоди ни мање ни више од 60 објеката на територији Југославије.

Поред војних објеката - аеродрома, локација војске, штабова и касарни Војске Југославије - мете НАТО авијације и морнарице биле су и рафинерије нафте (њих је било две: у Панчеву код Београда и у Новом Саду), складишта горива и фабрике (било које, без обзира да ли се тамо одвијала производња оружја или електричних шпорета). Убрзо се ова листа значајно проширила.

Складишта
горива су легитимни
војни циљ!

Већ прве ноћи пет југословенских ловаца МиГ-29 узлетело је с циљем да пресретне НАТО авионе, од којих су два оборили амерички Ф-15. Не треба ни помињати да су снаге у ваздуху биле неједнаке: поред поменутих МиГ-29, Југославија је у употреби имала вазухополове МиГ-21, а укупан број авиона достигао је свега неколико десетина. Штавише, свима су недостајали резервни делови и гориво.

И ових неколико авиона се суочило са око 1.000 авиона НАТО-а. То су били и ловци-бомбардери Ф/А-18 Хорнет, и ловци Ф-15, и француски Мираж 2000, и немачки Панавиа Торнадо, и стратешки бомбардери Б-52 и Б-2 и, што је најважније, око 600 најновијих Ф-16.

Удари на складишта горива могли су изазвати јаке пожаре: на пример, када је било уништено складиште горива у Липовици, ватра се проширила на шуму.

Нажалост,
ово се дешава,
то је несрећа...

И то се све чешће дешавало.

ТАЈНА
ПОСТАЈЕ ЈАСНА

Ваздухопловне снаге НАТО-а су такође имале свој адут: ултрамодерну новину – јуришник Ф-117А стелт технологије што је „невидљивим“ авионима омогућавало да избегну радар. Али, како се испоставило, не увек: југословенску ПВО чинило је 16 јединица, наоружаних пре свега совјетским противавионским топовима и пројектилима. На пример, „Куб“ и С-125 „Нева“ произведени 1970-их.

Иронично, управо из таквог система ПВО Срби су 27. марта 1999. успели да погоде „невидљиву“ летелицу. Ракете стациониране у Војводини „приземљили“ су је 60 километара северно од Београда. Из америчке базе у Тузли хитно је послат хеликоптер са маринцима по пилота, а сви новинари су пожурили на исто место. Генералштаб Војске Југославије, који је управо у том тренутку отворио прес центар, организовао је „обилазак“ за новинаре.

Новинари су укрцани у аутобус и у пратњи војних возила одвезени на место војне славе српског наоружања – периферију села Буђановци. Тамо је трактором довучено крило Ф-117А са препознатљивом америчком звездом. Пошто су чули да други остаци леже око два километра даље, брзи сниматељи са својом опремом су појурили тамо, али су заустављени и враћени под пратњом митраљезаца.

Имајте на уму да ризикујете, јер Американци могу испалити ракете на локацију како би спалили остатке!

Па неће ваљда дејствовати по новинарима!

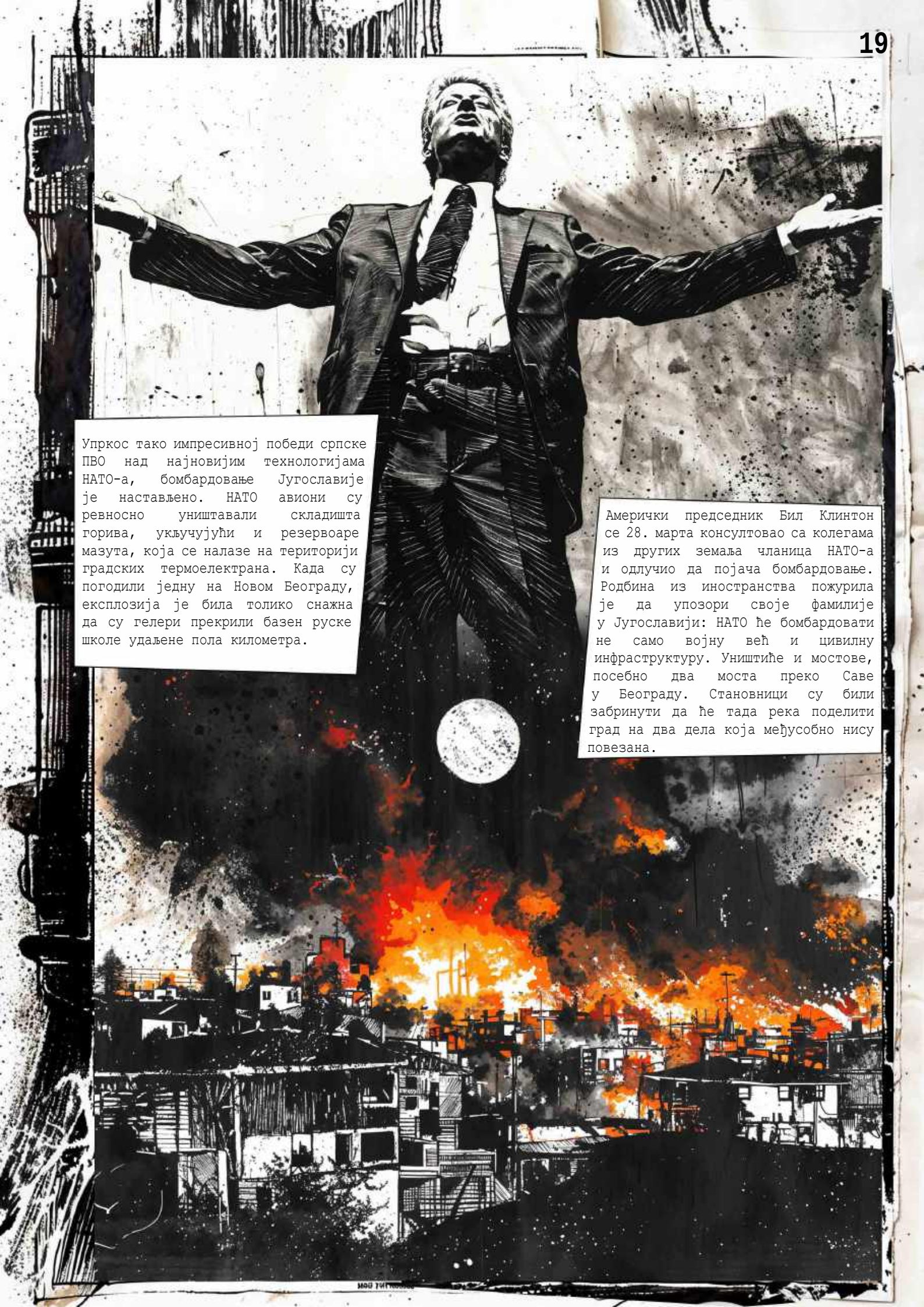
Хах!

Локални сељаци, који су посматрали ватрену представу противавионских топова и пад авиона, радо су причали детаље и све почастили ракијом. Западни новинари су се нећкали, али попили. Остали су у Југославији упркос претњи протеривања представника медија из земаља са којима је Југославија прекинула дипломатске односе, а то су САД, Велика Британија, Немачка и Француска. Потпредседник Владе Вук Драшковић је, срећом, схватио: веома је важно да се о агресији којој је Југославија била изложена што шире извештава, а Генералштаб земље наставио је да издаје акредитације страним новинарима.

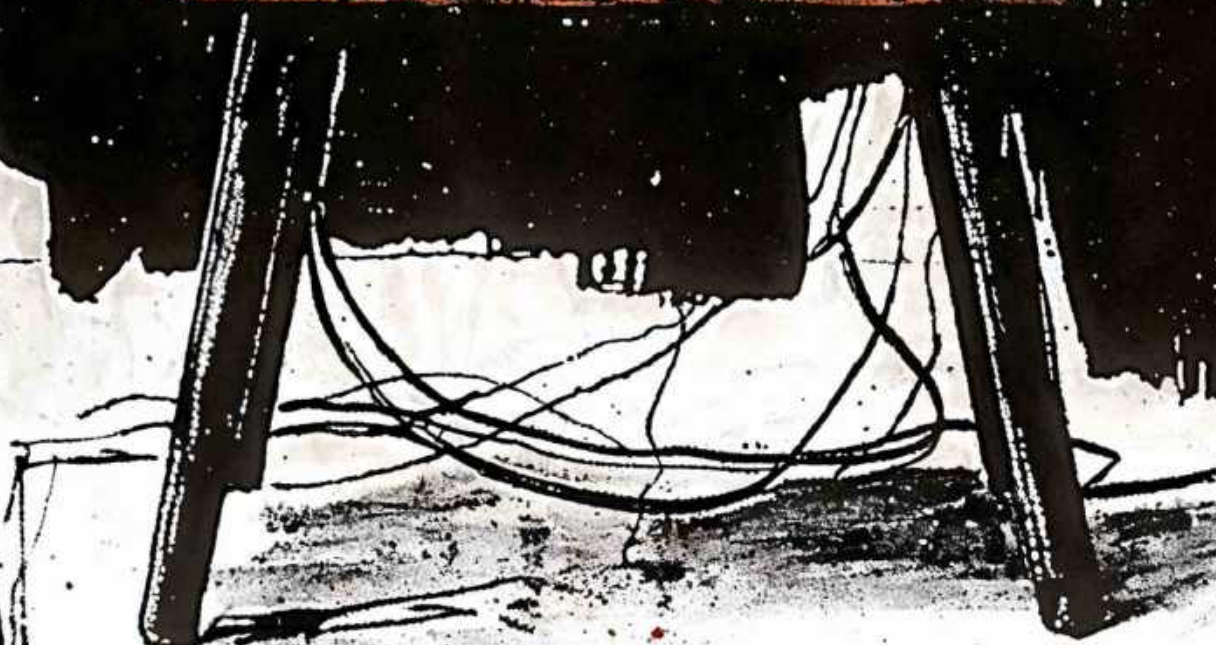

Упркос тако импресивној победи српске ПВО над најновијим технологијама НАТО-а, бомбардовање Југославије је настављено. НАТО авиони су ревносно уништавали складишта горива, укључујући и резервоаре мазута, која се налазе на територији градских термоелектрана. Када су погодили једну на Новом Београду, експлозија је била толико снажна да су гелери прекрили базен руске школе удаљене пола километра.

Амерички председник Бил Клинтон се 28. марта консултовао са колегама из других земаља чланица НАТО-а и одлучио да појача бомбардовање. Родбина из иностранства пожурила је да упозори своје фамилије у Југославији: НАТО ће бомбардовати не само војну већ и цивилну инфраструктуру. Уништиће и мостове, посебно два моста преко Саве у Београду. Становници су били забринути да ће тада река поделити град на два дела која међусобно нису повезана.

ПРЕТЊЕ И УДАРИ

У једној
од фабрика
аутомобила, тим од
хиљада људи је одбио
да напусти смене

Они мисле
да могу послужити
као људски штит.
Њима се придружују
и жене, дежурају
ноћу...

Фабрика је легитимна
мета ако производи оружје
или муницију, али ако нема
никакве везе са
одбрамбеном индустријом,
сигурно су на безбедном!

Покушајте
то да кажете радницима
у фабрици електричних
апарата за домаћинство
у Чачку!

Недавно
је бомбардован.

Списак мета за НАТО ракете брзо се повећавао: на њему се налазила и фабрика Слобода у Чачку, где су се производили електрични апарати за домаћинство, попут електричних шпорета. Удари, који нису задати једном, већ су се систематски понављали, претворили су бројне радионице у рушевине које се диме.

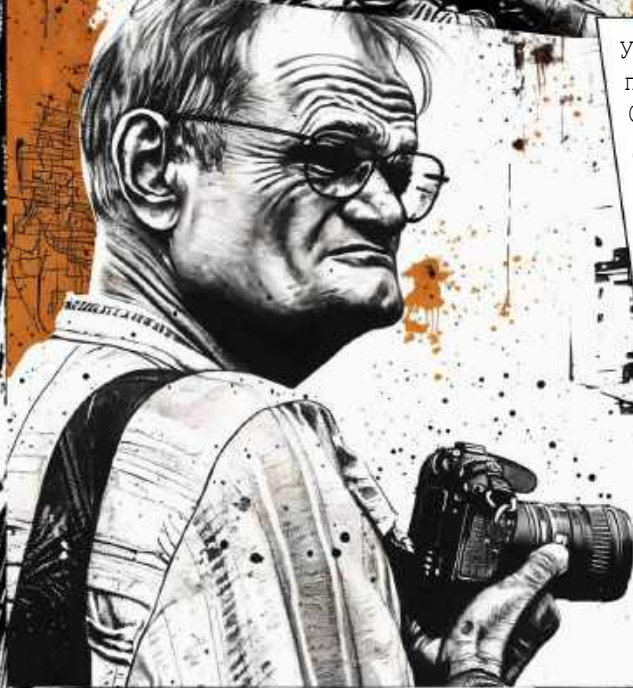
Радници су погинули или били повређени, а преживели су остали без посла у малом месту. 5.000 људи је изгубило средства за живот. Осим фабрике, уништена је средња школа, градска болница, ватрогасни дом и куће обичних становника.

НАТО авиони бомбардовали су 2. априла мост на Дунаву у Новом Саду. Преко овог моста пролазио је градски водовод, а због разарања конструкције део Новог Сада (и око 300.000 људи) остао је без воде за пиће. Делови моста блокирали су реку, а пловидба Дунавом је стала. Сазнавши за ово, Београђани су ноћу почели да праве људске ланце, надајући се да ће својим телима заштитити мостове.

У Београду има неколико мостова: Панчевачки мост преко Дунава, мост Газела и Бранков мост преко Саве. На овај задњи је изашао и његов архитекта Данило Драгојевић, заједно са осталим становницима града. „Мостови такође имају душу“, рекао је, „и повезују не само две обале, већ и људе. Руски монаси су се током дана молили на Панчевачком мосту, доносећи у Београд, по благослову Патријарха све Русије, икону Казањске Богородице, заштитнице од налета и најезди.“

Трећег априла, око један ујутру, оне Београђане који су спавали пробудиле су три снажне експлозије. До овог тренутка на супротним странама улице кнеза Милоша налазиле су се две зграде Министарства унутрашњих послова: савезна и републичка. Након удара, претвориле су се у две бакље, захваћене ватром од првог до последњег спрата. У институцијама као што је Министарство унутрашњих послова, наравно, ноћу су биле екипе обезбеђења, дежурни за телефонима – сви су погинули без икакве шансе да преживе.

Тако је почело бомбардовање самог града. Двосмисленији датум је тешко замислити: јер у априлу 1941. године, такође без упозорења, немачка нацистичка авијација напала Београд. Те ноћи су Срби, уз дим ватре, упили ову историјску паралелу, од тада су почели да пишу НАТО скраћеницу са фашистичким кукастим крстом.

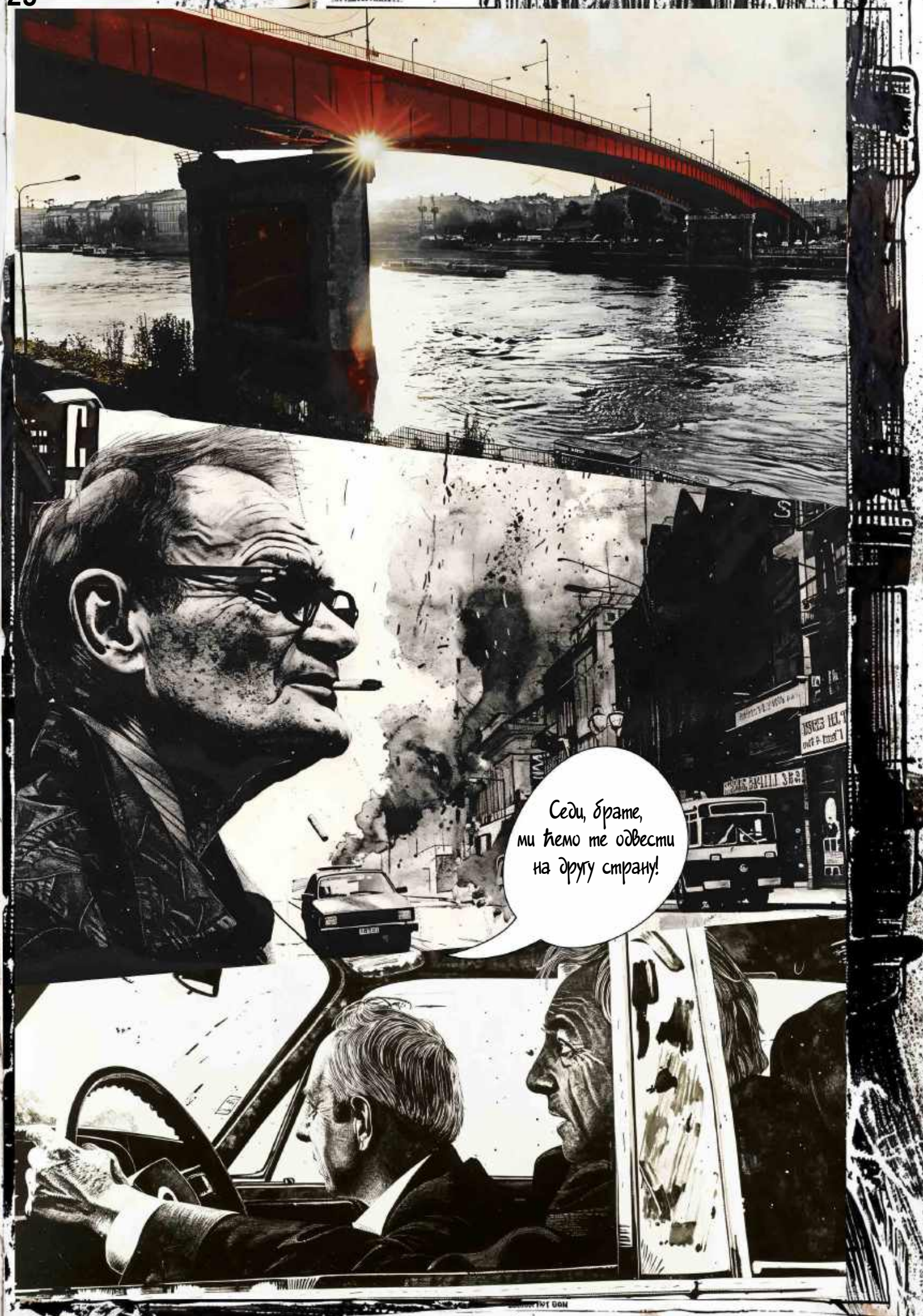
Од нас ће остати само ове кесе... Идемо у супермаркет јер је то оно мало што је остало од нашег старог, обичног живота.

На 100 метара од запаљених зграда налазило се породилиште из којег је медицинско особље изводило труднице и пратило их. Многи су са сузама у очима, али без панике, силазили у склониште. Породиље су носили на носилима. А бебе, прве евакуисане, већ су лежале у редовима у релативној безбедности склоништа и чврсто спавале...

Многи новинари, чак и они који су имали искуство боравка у ратним зонама, били су потиштени овим призором. Жене су пиле средства за смирење, мушкарци су излазили вани да запаље. На позадини пожара виделе су се силуете ватрогасних јединица, трептала су светла кола хитне помоћи. Новинари су морали да иду кућама - а многи преко мостова, које је полиција ноћу покушавала да затвори за кретање возила и пешака: толико је била велика вероватноћа ракетног удара.

Не смете ићи,
могу да бомбардују
мост, можете
погинути!

Па, онда ћемо
сви заједно!

ПЕСМЕ НЕЋЕ ЗАУСТАВИТИ
БОМБЕ

Не знам
ни где је ово проклето
склониште!

Рок концерти на Тргу Републике у Београду почели су у првим данима НАТО агресије. 28. марта тамо је са пријатељима дошао најпопуларнији извођач тих година, Бајага. Музичари су, изражавајући свој протест на начин на који су могли, почели су да свирају. Око њих су се окупиле старице, вероватно из оближњег склоништа. А сутрадан је на Трг дошло хиљаде Београђана и тако су, спонтано, почели ови свакодневни концерти.

На њима су од првих дана наступали и музичари из Русије, присуствовала је и супруга потпредседника Владе Југославије Даница Драшковић. Западни медији су пратили дешавања, али на свој начин: амерички канал Си-Ен-Ен је приказао ове концерте, представљајући их као радост Срба због протеривања Албанаца. Срби су, упознавши се са пропагандним емисијама, са њима својственим хумором питали: ако се овде побије 100.000 Албанаца пре ручка, а 250.000 после ручка, колико је онда потребно целата?

Код нас је,
знате, обичај
да се ракете дочекују
скромно, за столом,
у кругу породице.

ФРАНСУСКА ЈЕ
СЛУГА АМЕРИКЕ

Па,
ако се НАТО
спусти на земљу,
мораћу да постанем
снајпериста.

Шта је интересно
у вашем Паризу?
Ево Имамо у Београду
сваке вечери
концерти!

Необичну верзију живог штита увели су почетком априла радници фабрике Застава у Крагујевцу – трећу смену. Радници нису напуштали територију фабрике ни дају ни ноћу. Нада је била да се НАТО неће усудити да бомбардује објекат у коме је стално стационирано 10.000 људи.

Па неће се усудити
да бомбардују
радионице, превише
нас је овде!

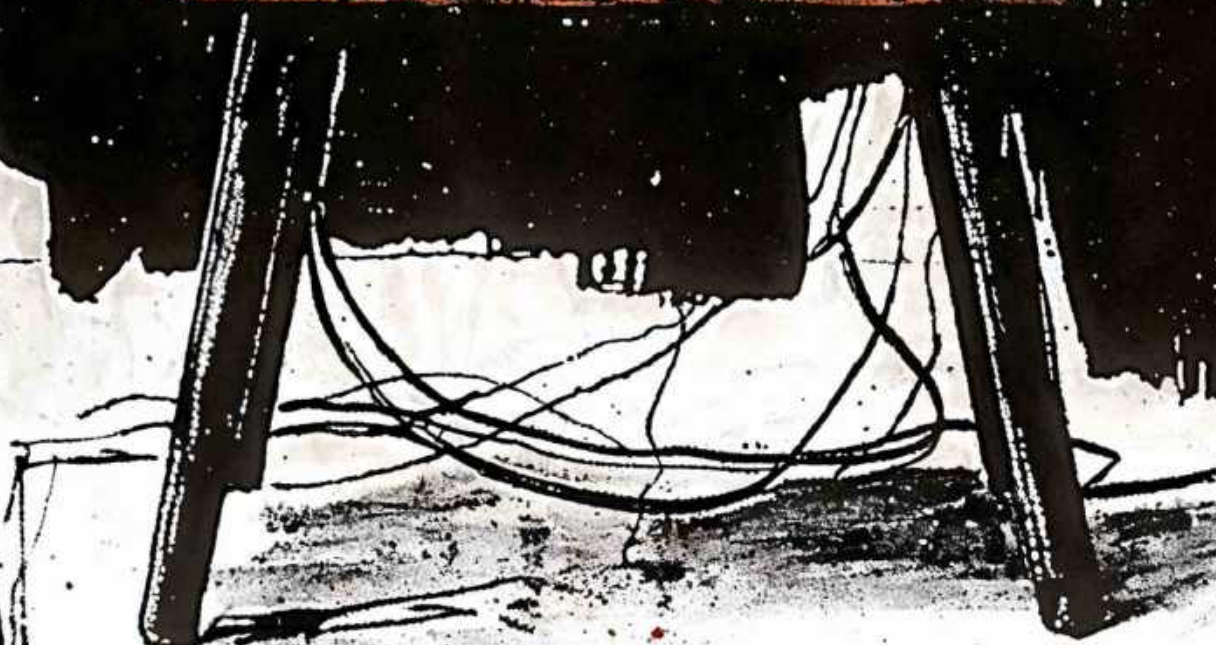
То сам схватила
за себе, дакле
то је оно што су
одлучили да ураде
чак и превише...

Оно што је занимљиво: жене су подржале своје мужеве, који су радили у предузећу које је производило аутомобиле, тракторе и... стрељачко наоружање. Иако су схватале да ризикују, жене су „дежурале“ заједно са мушкарцима и надале се да ће одбрани фабрику. Нажалост, 11. априла, баш на православни Васкрс, фабрика је уништена у авиоудару НАТО-а. Ту је радило 38.000 људи и сви су одједном остали без прихода.

Како сам погрешно!

КОБНИ ПУТ

Девојке,
слушајте мајку,
не играјте се у возу!
Завршите посао овде
и ускоро ћу доћи
код вас!

ТАО, ТАТА!!!

Ја сам Николана,
како се ти зовеш?

Ја сам Бранимир.
Желиш бомбону?

Хвала.
Хајде да будемо
пријатељи?

Упркос бомбардовању које је трајало, многе породице су остале у својим кућама и становима, а живот цивилног становништва је настављен и под бомбама. Понекад су људи, плашећи се пре свега за своју децу, одлучили да их пошаљу код рођака тамо где је било „мирније“. Посебно за празнике.

1999. године Васкрс је пао 11. априла, а Београд је два пута бомбардован у васкршњој ноћи. Другог дана празника људи су се кретали возовима по целој земљи – путовали, одлазили код родбине или од родбине, одводили децу из градова, па чак и само одлазили на посао, који су, упркос рату, неки још увек имали.

Међу возовима који су тог дана пратили своје руте био је и воз број 393, који је саобраћао југом земље преко мостића на Јужној Морави у Грделичкој клисури. Воз је стигао до ње у 11.40 ујутру, по ведром дану. Нико није ни слутео да је последња станица за овај воз постао град Лесковац.

Десило се следеће: баш у то време у истој области налазио се ловац-бомбардер Ф-15Е ваздухопловства НАТО-а, са ракетама ваздух-земља и мисијом да уништи инфраструктурни објекат – а ово је био сам мост на ком се налазио воз број 393. Први пројектил није погодио мост, већ воз на мосту.

Од ударца је пукла спојница, те је локомотива са првим вагоном кренула даље, док су вагони, од другог па надаље, погођени експлозијом и запаљени, остали на мосту. Друга ракета није одмах испаљена. После првог ударца, они путници који су били живи и могли да се крећу покушали су да побегну и из запаљеног воза изађу на мост.

Али шансу да преживе одузела им је друга ракета која је докрајчила остатке воза и оштетила мост – што је био циљ пилота. Погинули цивили су постали „колатерална штета“. Тачан број жртава катастрофе до данас није познат. Експлозија и пожар су тешко оштетили тела, а идентификовано је само 14 људи, поготово што евиденција путника у то време није вођена тако ажурно као сада.

Последице два ракетна напада убрзо су изашле на видело пошто је око 100 страних и домаћих репортера стигло на лице места. Дим се ширио околу, у ваздуху се осећао мирис спаљеног меса, а фрагменти тела разбацани су у радијусу од 30 метара од места удара. Већина западних извештача је одмах почела да пише чланке, посвећујући 2-3 реченице погибији људи и 5-6 пасуса „војној агресији“ Србије.

Међутим, није било могуће „ућутати“ тако резонантан инцидент, те је сутрадан заказана конференција за новинаре са генералом Веслијем Кларком. Он је навео да је воз ишао пребрзо и да су пилоти имали врло мало времена да реагују.

Кларк је инсистирао да је прва ракета испаљена на знатној удаљености од мете, а пилот није могао да види воз. После првог удара, пилот је одлучио да заврши операцију и уништи мост, можда мислећи да је воз већ прошао. Затим је направио још један прилаз и испалио другу ракету, која је такође погодила воз.

И ово је, наравно, проглашено „несрећом због које сви дубоко жалимо“ и „једним од оних несрећних инцидената који се дешавају током ратних дејстава“. Истовремено, руководство НАТО-а је отишло толико далеко да је своје активности „рекламирало“ рекавши да се „чини апсолутно све што можемо да избегнемо колатералну штету“. Једноставно, као што је заменик министра одбране Џон Хамре касније рекао америчком Конгресу: „Заиста смо желели да унишимо мост“.

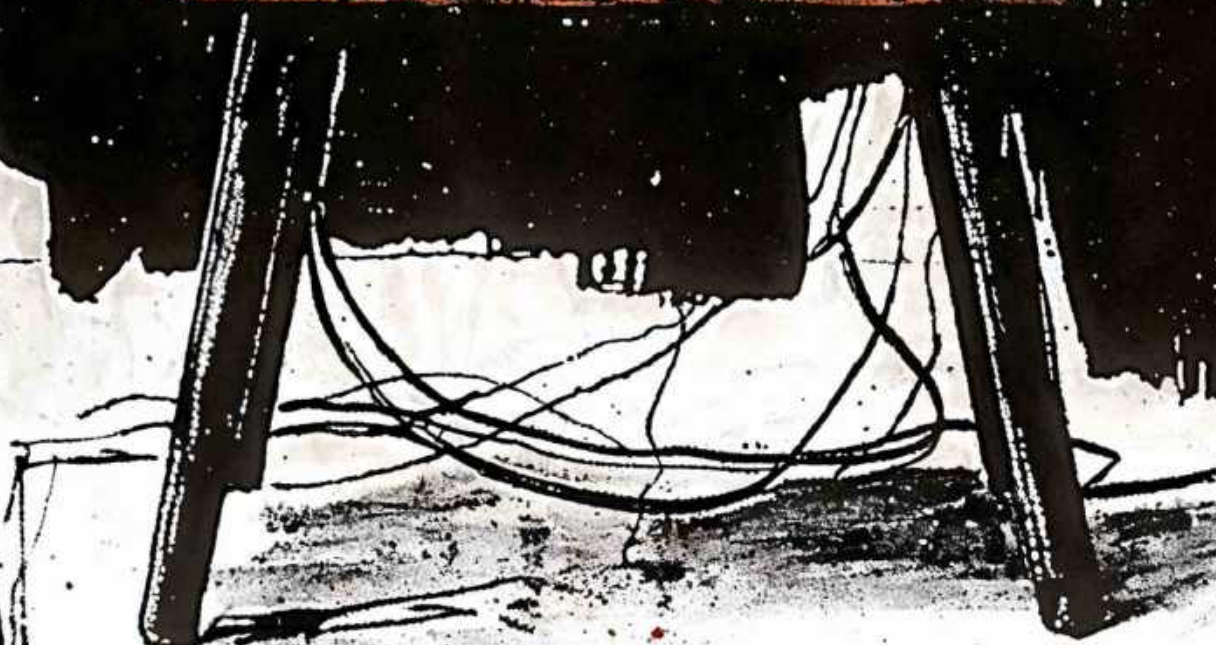

Управо такав став изнео је и специјални комитет Међународног кривичног суда за бившу Југославију, формиран у мају 1999. године. У теорији, он је требао да истражује злочине против међународног права почињене током НАТО операције. Поводом трагедије од 12. априла донет је закључак који је НАТО потпуно ослободио сваке одговорности: мост је препознат као легитимни војни циљ.

Нико никада није одговарао за смрт најмање 14 и рађавање 16 српских цивила, упркос вишеструким индикацијама потребе да се изричито забрани напад на војни циљ ако се цивили налазе у непосредној близини.

ГРЕШКЕ КОЈИХ НИЈЕ БИЛО

НАТО авиони су 14. априла бомбардовали конвој цивила у селу Бистражин код Терзијског моста. Погинуле су 52 особе, а за западну штампу ствар је добијала крајње непријатан заокрет са тако великим жртвама тако брзо након удара у воз.

Стога је одлучено да се изнесе верзија да се Војска Југославије кретала користећи колону избеглица као штит. Наравно, поставило се питање зашто је у овом случају било кључно извршити ваздушни напад. А такве „ситнице“ као што је архитектонска вредност средњовековног Терзијског моста једноставно нису разматране.

Потребно је само да добијете акредитацију да бисте путовали тамо, у ствари, не морате ни да идете. Мада би било лепо фотографисати. Пготово ако се поред тела налази непрепознатљива гомила метала...

Али како...

Треба написати
да Војска Југославије
приликом премештања
снага и опреме користи
избеглице као штит,
и то што је брже
могуће.

НАЈТУЖНИЈИ
СИМБОЛ

Трогодишња Милица Ракић живела је са родитељима и старијим братом у београдском предграђу Батајница. Километар даље је била ваздухопловна база коју су НАТО авиони бомбардовали на самом почетку војне операције. Међутим, до 17. априла више није било ваздушних напада и уопште је то вече било тихо. Деца су се спремала за спавање, одрасли су гледали вести.

Опери зубе,
Милице, и ја се одмах
враћам, само да ти
спремим кревет.

Оставивши ћерку у купатилу, мајка се спустила у трпезарију, која је служила и као дневни боравак и спаваћа соба породице, и тада је дошло до експлозије. Право на приградској улици је експлодирала касетна бомба – ово је бомба која, када експлодира, ослобађа другу, мању муницију. Ово значајно повећава радијус оштећења. То је осетила петорица цивила који су повређени у овој експлозији.

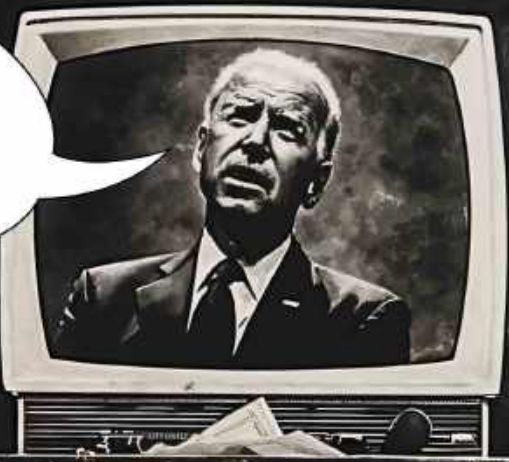

До тада је НАТО користио ову врсту муниције само на Косову. Најстрашнији исход и симбол свих будућих смрти и туге било је то што је те вечери Милица Ракић убијена у купатилу сопственог дома. Фрагменти експлозивне муниције ударили су у зид куће, разбили мали прозор изнад купатила, упали у просторију и великом брзином се ту расули. Један од њих је детету ударио право у главу.

Када су родитељи утрчали у купатило, Милица је већ лежала онесвешћена у локви крви. Подигавши је у наручје, отац је одјurio у болницу у нади да ће ипак спасити живот својој ћерки. Али повреда и губитак крви били су неспојиви са животом и убрзо је девојчицино срце престало да куца. Имала је само три године, три месеца и осам дана.

И ово ће се
наставити да/ве,
и да/ве, и да/ве!

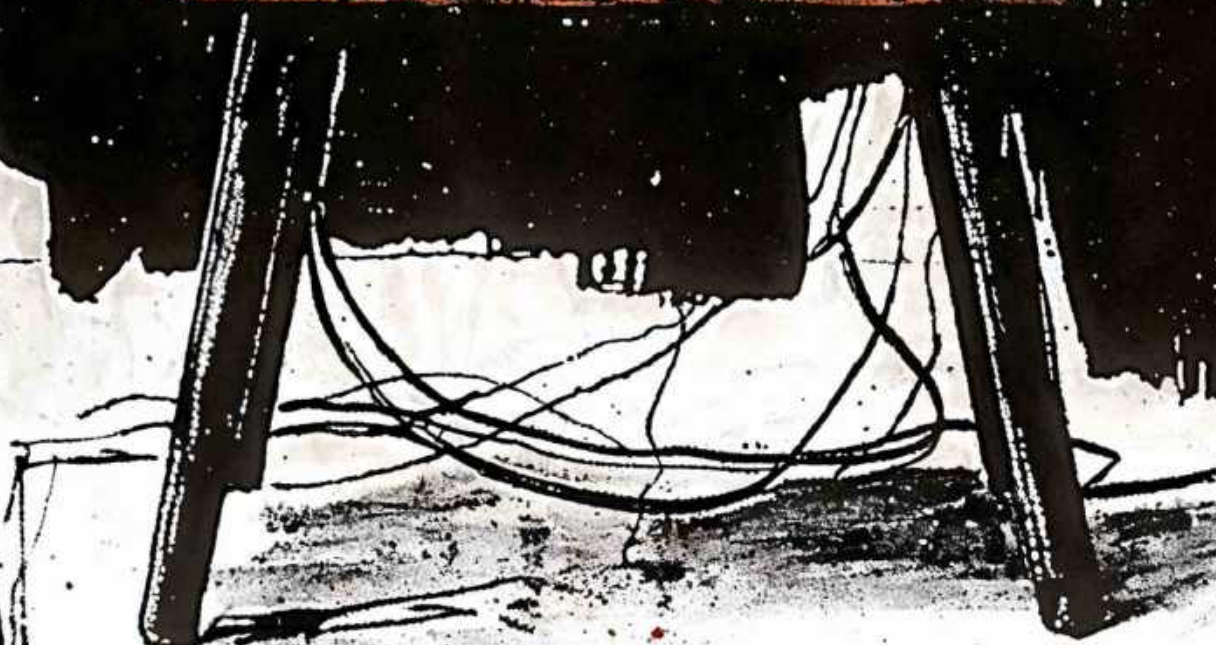
Ова трагедија је била нашироко пропраћена у српским медијима, а исто тако потпуна тишина о овом случају владала је у западним медијима. У коначном извештају НАТО-а о бомбардовању Југославије смрт Милице Ракић није ни помињана у категорији „посебни инциденти“, иако су детаље инцидента проучавали и истражитељи међународне организације за људска права Хјуман рајтс воч.

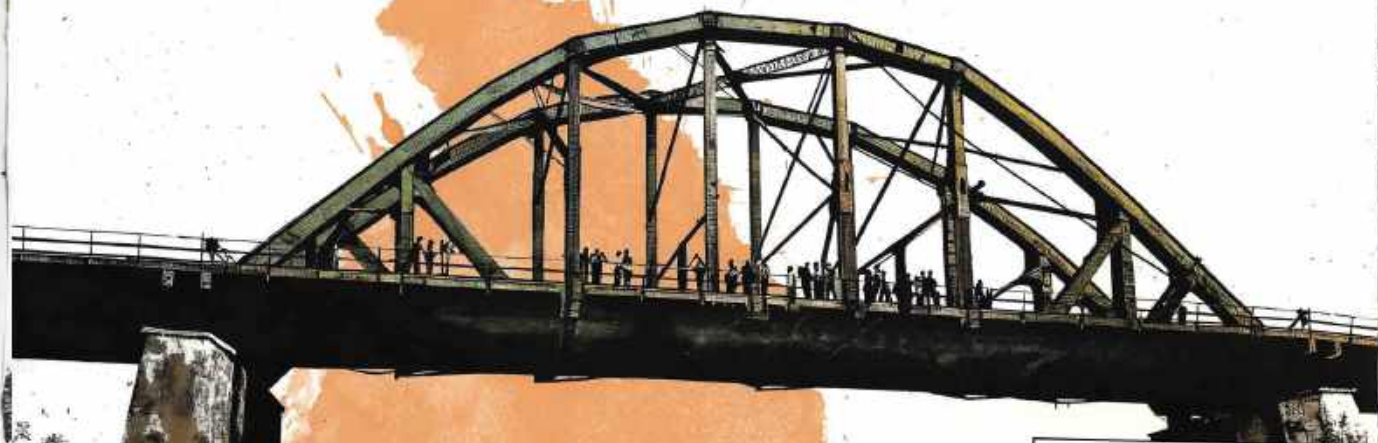

Влада Југославије је документе уврстила у „Белу књигу НАТО злочина у Југославији“, а за цео народ девојчица Милица постала је симбол све убијене деце у земљи. Током 78 дана „хуманитарног“ бомбардовања и гранатирања страдало је на стотине деце, у знак сећања на које је подигнут споменик у централној алеји београдског Парка Ташмајдан.

CMPT Y ETEPY

Најтежи удар је, несумњиво, био на телевизијски центар, када је страдало 16 људи из дежурне смене радника Радио-телевизије Србије. То се догодило 23. априла у два сата и шест минута ујутру. НАТО је лансирао крстареће ракете Томахаvk.

Мора се рећи да је РТС страховито иритирао војно-политичко руководство НАТО-а. Између осталог, тренутним и често свеобухватним одговором на информативно „спиновање“ НАТО-а. Српска телевизија је одмах реаговала на гласину која је покренута у седишту НАТО-а о стрељању Ибрахима Ругове и његових најближих сарадника и приказала снимак преговора „погубљеног“ Ругове и Милошевића.

Када је НАТО саопштио да је стадион претворен у концентрациони логор за косовске Албанце, РТС је преносио снимке потпуно празног стадиона. А на тврдње да нема потврде информације о људима који својим телима штите београдске мостове, па да се мостови могу безбедно бомбардовати, одговор је био пренос уживо људских ланаца на мостовима. Радио-телевизија Србије је у информационом рату показивала константно висок ниво професионализма.

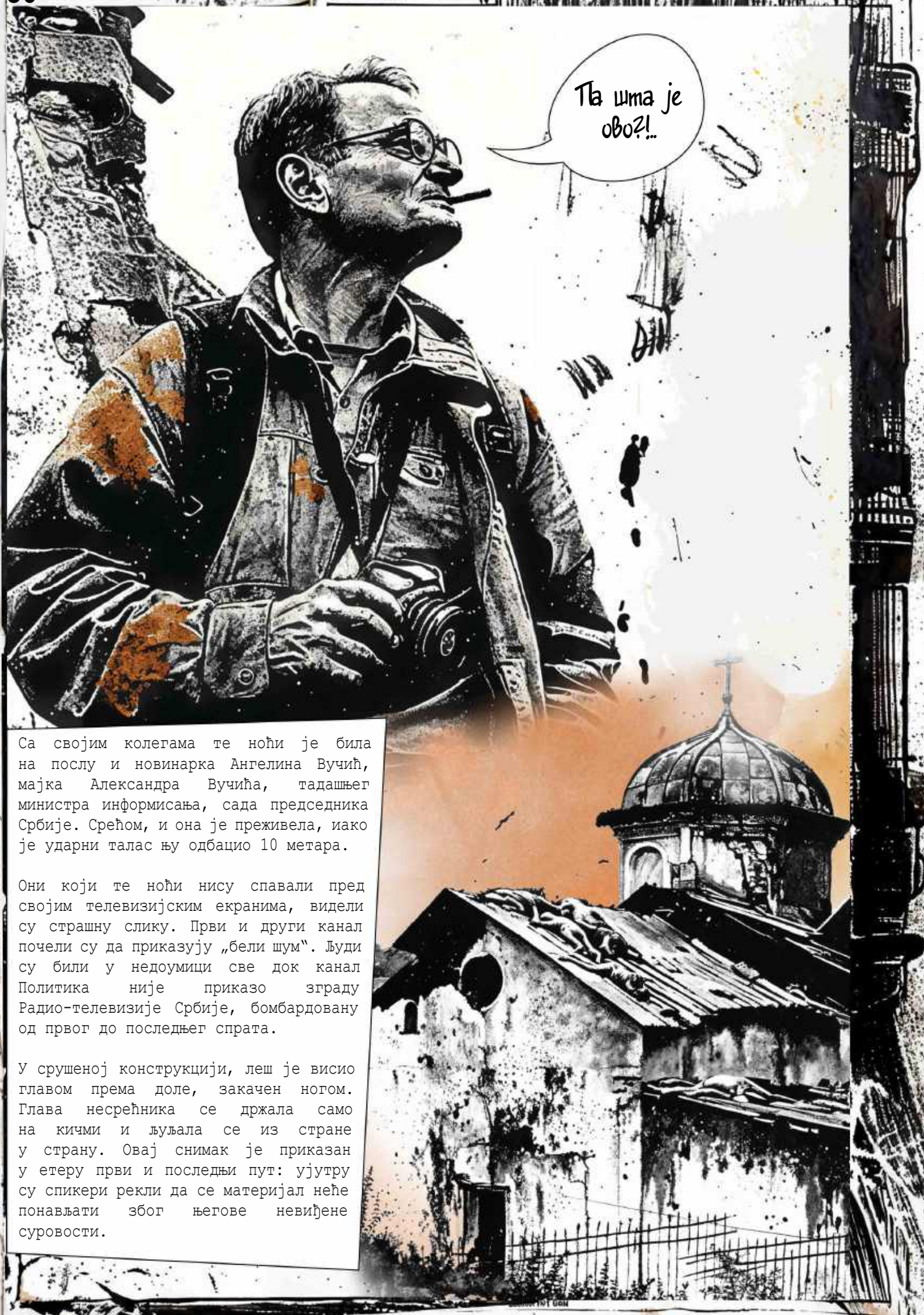

Стога нико није био посебно изненађен када се 12. априла прочуло да ће НАТО напасти зграду телевизијског центра и упозорило на то стране новинаре који су одатле слали своје материјале. Појавиле су се и гласине да је један број страних колега тог дана одбио да напусти зграду. Друга верзија је била да постоји велика разлика у мишљењу о РТС-у као циљу између владе САД-а и Француске.

Међутим, време је пролазило, авиоудара није било, а у телевизијском центру се свакодневно радило пуном паром. Чувар Бојан Мијатовић имао је срећу да је преживео ту ноћ 23. априла: био је у смени и видео ракету. Прошла је четири-пет метара даље, врло близу њега. Ударни талас је избаоцио Мијатовића, а касније су му причали да је одмах устао и поново пао.

Са својим колегама те ноћи је била на послу и новинарка Ангелина Вучић, мајка Александра Вучића, тадашњег министра информисања, сада председника Србије. Срећом, и она је преживела, иако је ударни талас њу одбацио 10 метара.

Они који те ноћи нису спавали пред својим телевизијским екранима, видели су страшну слику. Први и други канал почели су да приказују „бели шум“. Људи су били у недоумици све док канал Политика није приказао зграду Радио-телевизије Србије, бомбардовану од првог до последњег спрата.

У срушеној конструкцији, леш је висио главом према доле, закачен ногом. Глава несрећника се држала само на кичми и љуљала се из стране у страну. Овај снимак је приказан у етеру први и последњи пут: ујутру су спикери рекли да се материјал неће понављати због његове невиђене суровости.

The Guardian

Бомбардовали
су центар ширења
Милошевићевог
утицаја, замисли!

Међународне организације Хјуман рајтс воч и Амнести Интернешнл најоштрије су осудиле овај удар. Заиста, РТС „није коришћен за подстицање насиља“, што би „могло да оправда његово уништење“.

Међутим, НАТО је имао свој став: британски премијер Тони Блер је рекао да су „медији алат који држи Милошевића на власти и ми имамо свако право да ударамо по таквим циљевима“.

У тренутку
објављивања вести!
Кад су тамо касно
у ноћ били само
сниматељи и тонски
мајстори!

The Guardian

ПРИСИЛИТИ БОМБАМА
НА МИР!

Ово не слуги
на добро!

На врху Авале, ниске планине у близини Београда, налазио се телевизијски торањ - понос југословенских неимара. И мештани су га волели: како не би волео највишу - 200 метара - зграду свог времена, која још има и видиковац. Родитељи су овде доводили децу да виде град из птичје перспективе. Људи десетинама километара од престонице видели су светла ТВ торња, а они који су се враћали са путовања управо су га имали пред очима. То је био симбол града.

Било је као
светионик...

НАТО пројектил погодио је телевизијски торањ 29. априла у 22.40 по локалном времену, срушивши га као кулу од карата, и на неко време су све телевизије и радио станице утихнуле. Неколико сати касније, емитовање је настављено из мале зграде у близини. Београђани до јутра ништа нису знали, иако су се многи касније присећали да их је ноћу пробудило чудно подрхтавање. То се осетило и у супротним деловима града. И тек сутрадан сви, који су по навици окренули главу у правцу Авале, видели су да торња више нема.

Када
смо се враћали са
путовања, увек смо га
гледали и знали да
идемо кући...

А они ће све
представити као „нису
дозволили побеснелој власти
да врши пропаганду преко
телевизије! Већ видим
ове наслове!

Да ли још
нешто погођено?

У Београду је у ноћи 30. априла побеснела река текла од раскрснице са Улицом Горког дуж Јужног булеvara: бомба је погодила кућу, од које су остале само рушевине и кратер. У дубини, која је недавно била дом трочлане породице, од ударца је прекинут подземни водовод. Уништене су још две куће у насељу, једна потпуно, друга делимично.

Не, људи
се једноставно
плаше да остану
у својим
кућама.

Након што су кола хитне помоћи одвезла рањене цивиле који су те ноћи, ништа не сумњајући, били у својим кућама, сви околни квартави нису смели да спавају. Пред зору, људи су изашли на улице, плашећи се новог напада: шта ако НАТО авиони нађу још једну „војну мету“ у нечијој кући?

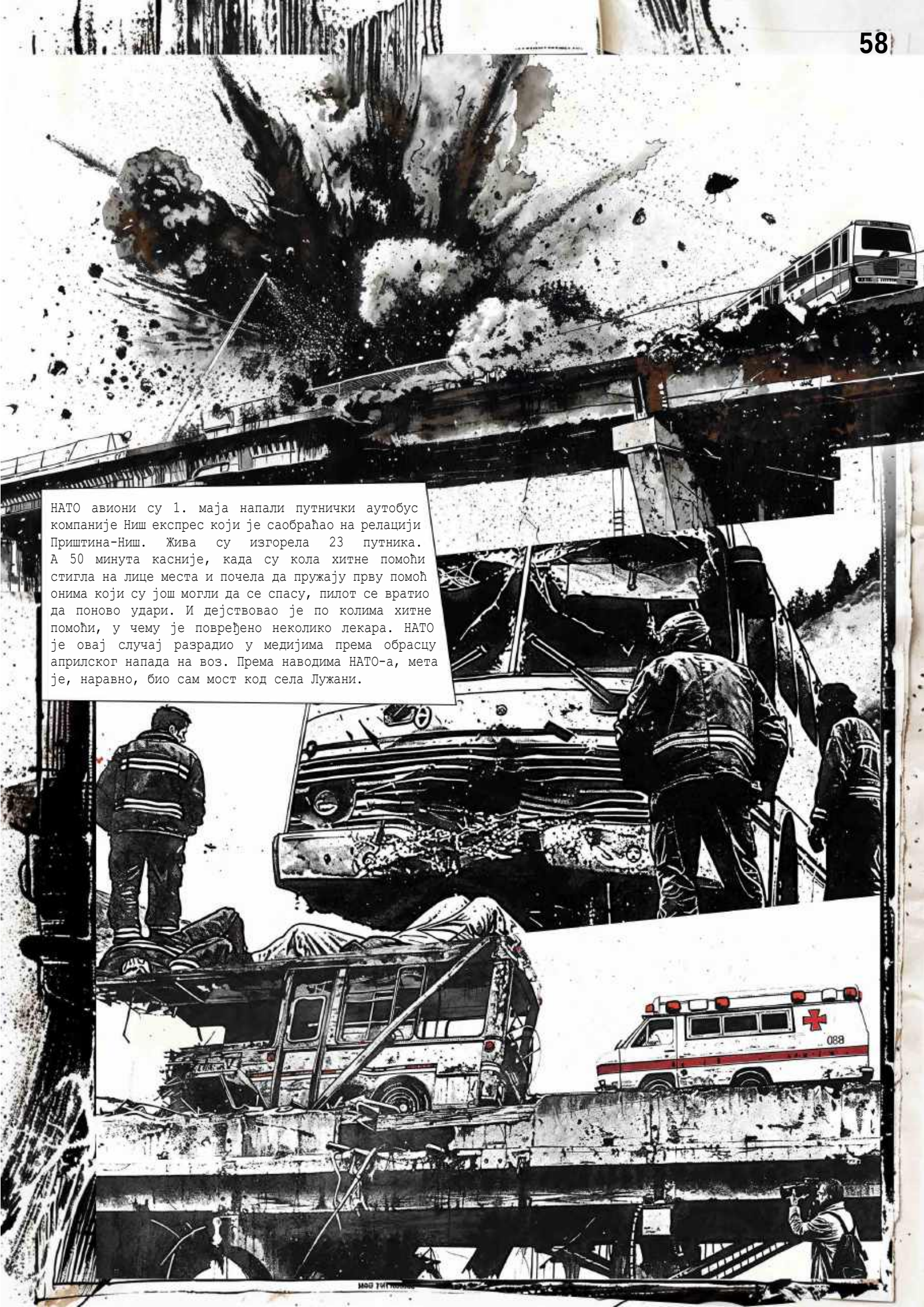

А у центру Београда, урођеном у мрак, горела је зграда Генералштаба Војске Југославије. Дим помешан са прашином ширио се градом. Ватрогасна возила су јурила околу да локализују пожар, а возила хитне помоћи одвозила су мртве пролазнике из Улице кнеза Милоша.

У то време, НАТО авијација је почела све више да користи ову тактику: након првог удара, када су ватрогасци, спасиоци и лекари стизали до разрушене зграде или објекта, авион НАТО-а је вршио други прилаз мети и наносио још један удар. Исто се десило и са зградом Генералштаба: приликом поновљеног бомбардовања, једном припаднику градског штаба цивилне одбране откинуте су обе ноге.

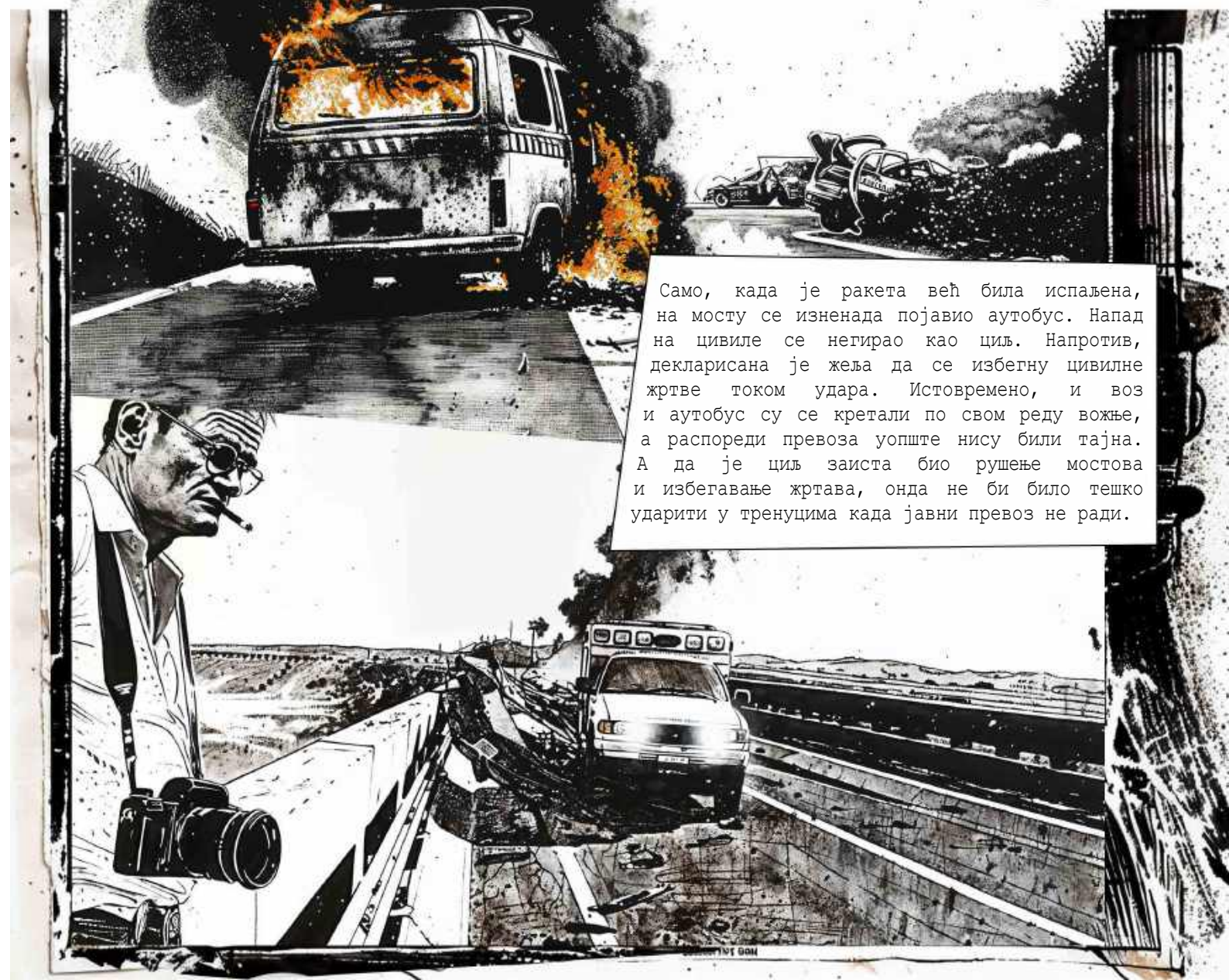

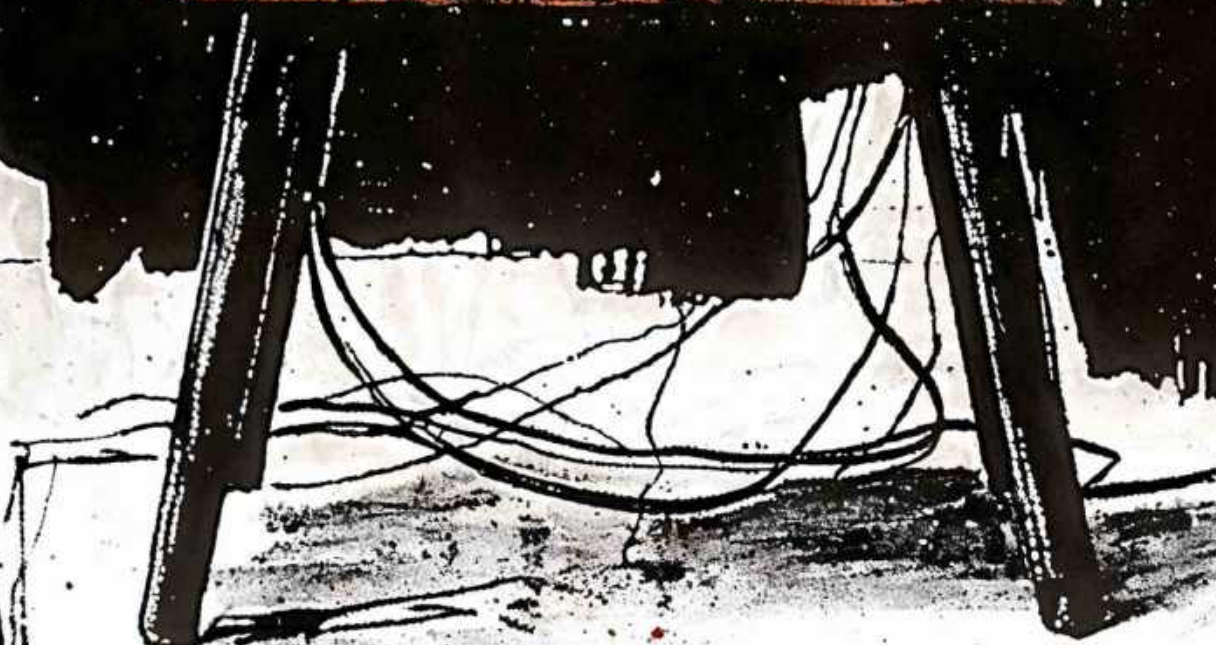
НАТО авиони су 1. маја напали путнички аутобус компаније Ниш експрес који је саобраћао на релацији Приштина-Ниш. Жива су изгорела 23 путника. А 50 минута касније, када су кола хитне помоћи стигла на лице места и почела да пружају прву помоћ онима који су још могли да се спасу, пилот се вратио да поново удари. И дејствовао је по колима хитне помоћи, у чему је повређено неколико лекара. НАТО је овај случај разрадио у медијима према обрасцу априлског напада на воз. Према наводима НАТО-а, мета је, наравно, био сам мост код села Лужани.

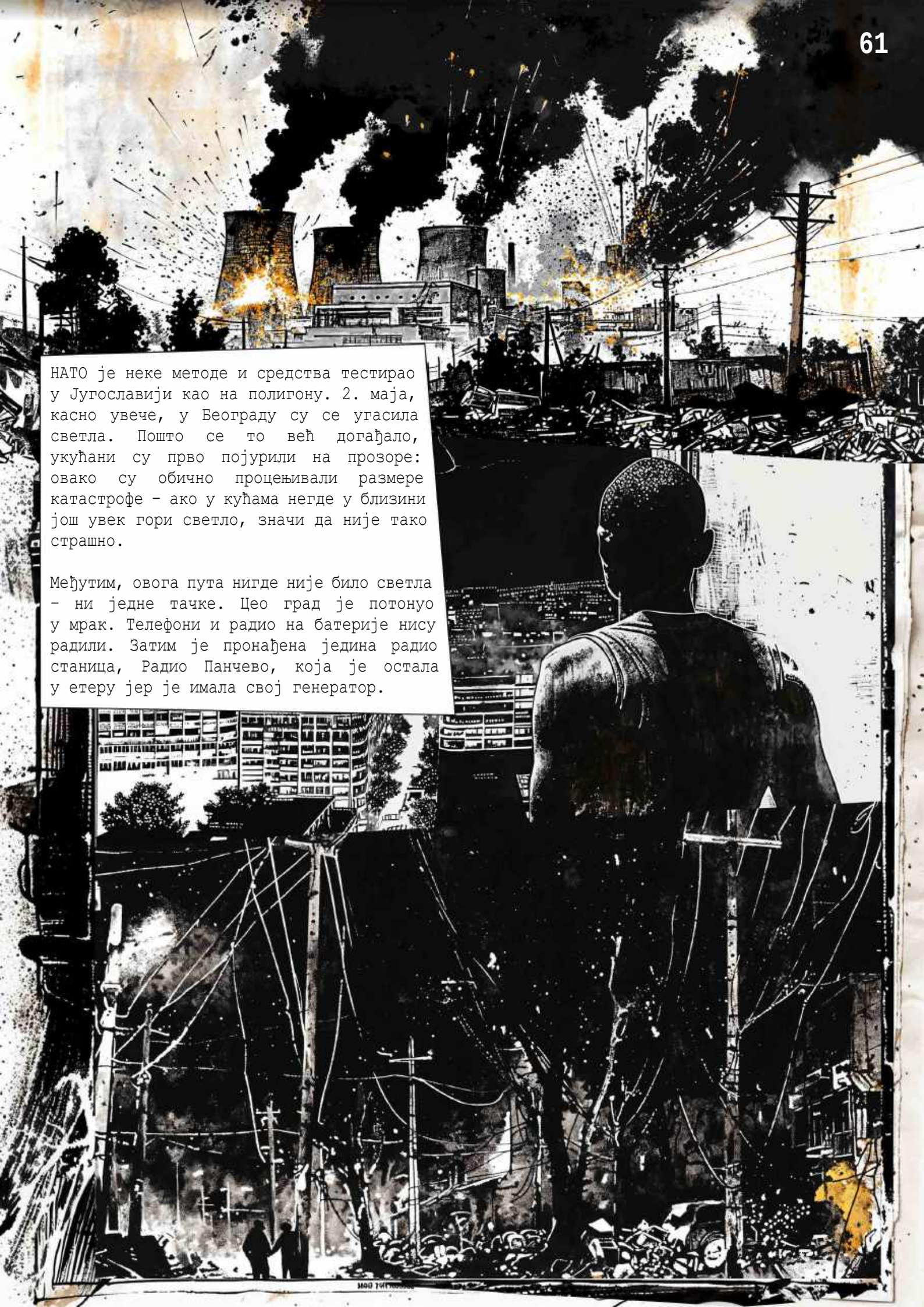

Само, када је ракета већ била испаљена, на мосту се изненада појавио аутобус. Напад на цивиле се негирао као циљ. Напротив, декларисана је жеља да се избегну цивилне жртве током удара. Истовремено, и воз и аутобус су се кретали по свом реду возње, а распореди превоза уопште нису били тајна. А да је циљ заиста био рушење мостова и избегавање жртава, онда не би било тешко ударити у тренуцима када јавни превоз не ради.

ОНО ШТО ВАМ
ГОВОРИМ У ТАМИ,
ГОВОРИТЕ НА СВЕТЛОСТИ

НАТО је неке методе и средства тестирао у Југославији као на полигону. 2. маја, касно увече, у Београду су се угасила светла. Пошто се то већ догађало, укућани су прво појурили на прозоре: овако су обично процењивали размере катастрофе – ако у кућама негде у близини још увек гори светло, значи да није тако страшно.

Међутим, овога пута нигде није било светла – ни једне тачке. Цео град је потонуо у мрак. Телефони и радио на батерије нису радили. Затим је пронађена једина радио станица, Радио Панчево, која је остала у етеру јер је имала свој генератор.

Многи Београђани – чак и они који раније нису били у склоништима – провели су ноћ са 2. на 3. мај у склоништима. И даље, дрхтећи, сећају се овог „мрклог мрака у којем нико не зна шта их чека, али сигурно неће бити ништа добро“. Тако су се Београђани упознали са графитним бомбама. Ова муниција је изазвала кратке спојеве у далеководима, остављајући читаве градове без струје и воде.

Мама је рекла
да сви морају
да иду доле!

Због њих, након удара на енергетски центар Никола Тесла у Обреновцу те ноћи, већина градова у Југославији је на неко време остала без струје. Породилишта широм земље хитно су укључила своје генераторе за напајање инкубатора превремено рођених беба: у то време, из очигледних разлога, много више трудноћа него обично завршавало се превременим порођајем. И све ове бебе је требало вештачки одржавати у животу.

Касетне бомбе забраћене Женевском конвенцијом 7. маја НАТО је бацио на Ниш, у близини градске пијаце, са предвидљивим резултатом за цивиле – погинуло је 15 особа, међу којима и једна трудница, а још 18 је повређено. Генерални секретар НАТО-а Хавијер Солана одмах се извинио, истичући да је муниција била намењена да погоди аеродром, а не цивилно становништво.

НАТО је јуче
починио још један
страшни злочин...

А данас се НАТО
извинио због Ниша и ударио
на историјски центар
Крагујевац, уништили
позориште, гимназију
и пошту!

Неминовно долази сумња у дубоко жаљење и одсуство намера да се одузму животи цивила: пречесто је Ниш постајао мета НАТО авиона, а до краја сукоба тамо је погинуло 56 становника, више од 200 људи је добило повреде различитог степена тежине, уништено је 120 зграда, а више од 3 000 - оштећено. Мештани се сећају како су бомбардовани болница, центар града и читава стамбена насеља. Нису заборавили ни бацање графитних бомби у кругу Нишке бање.

НЕ ПРЕВИШЕ
«ФАТАЛНА ГРЕШКА»

Када се у ноћи 7. маја проширила прва гласина да су НАТО бомбе погодиле амбасаду Кине, сталну чланицу Савета безбедности УН-а, већина једноставно није веровала. Међутим, Радио Панчево је пренело званичну потврду, а новинари који су пожурили да зову амбасаду схватили су да се тамошњи бројеви не јављају.

Схватајући значај реакције јавности, сам Генералштаб Војске Југославије почео је да обавештава медије на све могуће начине. После 10-15 минута у амбасади је већ било стотинак новинара из целог света, који су стално пристизали.

Спасиоци ватрогасним степеницама спашавали су службенике амбасаде са горњих спратова порушене зграде. Било је касно у ноћ и већина дипломата и њихових породица била је у пиџамама – удар их је затекао у креветима. Ватрогасци нису увек видели где се на спрату крећу уплашени људи са батеријским лампама и свећама, а онда је маса заједнички предлагала где треба да буду постављене мердевине. У нападу на амбасаду повређено је 20 људи, било је и погинулих: дописница агенције Синхуа и брачни пар новинара листа Гуанмин Жибао – у Југославију су стигли као младенци 1998. године.

Истовремено, на само неколико стотина метара од амбасаде, бомбардован је хотел Југославија, где је наводно НАТО покушавао да „ухвати“ команданта Добровољачке гарде Тигрова траженог од Интерпола.

Уместо њега случајно је погинуо Србин из Босне, који је нажалост остао у хотелу преко ноћи. 20 минута након првог удара хотел је поново нападнут.

Има
ли мртвих?

Има, Србин
из Босне, представљао
је овде...

Поред свести о трагедији и саосећања са Кинезима, Срби су још увек имали наду у снажан међународни одзив јавности на овакав догађај и курс ка окончању бомбардовања и успостављању мира. Али већ у 4 ујутру је покренута нова серија ракетних и бомбардерских удара на престоницу – вероватно да би се показало да чак ни после тако монструозне грешке НАТО неће да обустави операцију. Мрачни Београд – струја је остала само у самом центру града – био је обавијен густим димом.

Донедавно, лидери НАТО-а су одговарали на позиве да се зауставе бомбардовање речима да чекају „јасан, проверљив сигнал“ за почетак повлачења трупа са Косова. Војна команда Југославије је 9. маја одлучила да повуче „вишак“ јединица оружаних снага и полиције са Косова у вези са окончањем војних операција против тзв. ОВК.

НАТО
неће престати
да бомбардује
Југославију
до тада...

...док председник
Слободан Милошевић
не прихвати све већ
познате захтеве
НАТО-а.

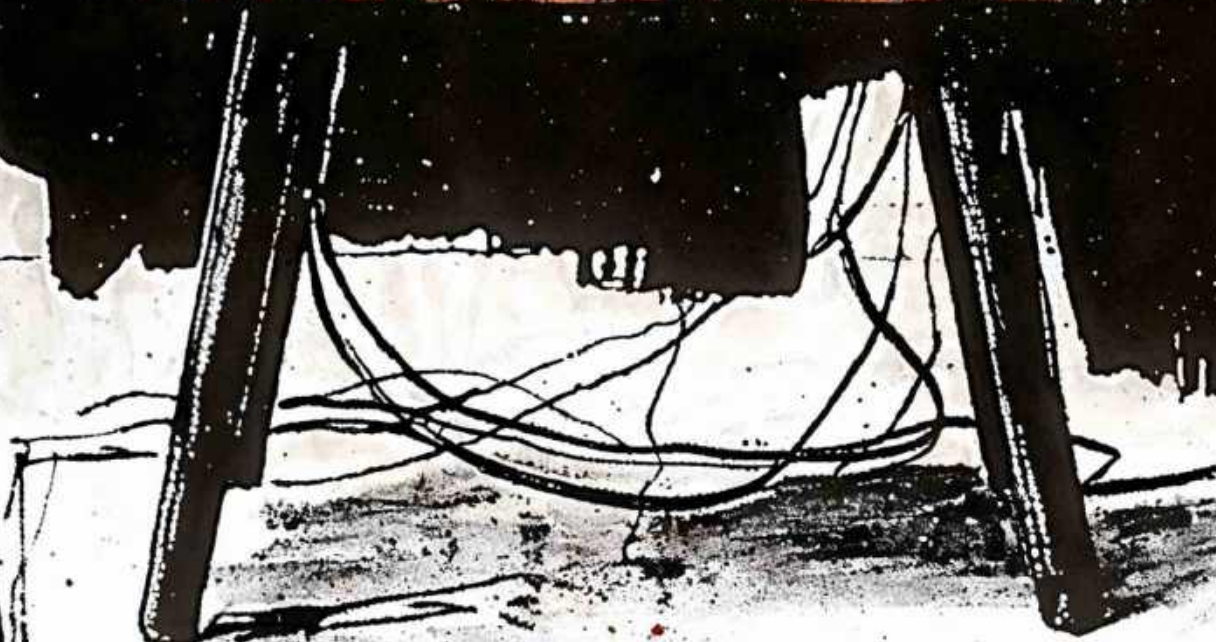
Сви познати
и пет нових, још
непознатих, као
додатак!

Однако, по мненију представитеља британског МИД и официјалног представитеља НАТО, овога било недостаточно за прекидање бомбардовања. Частичне уступке биле расценене као проявление слабости, «полумеры» били одбачени госсекретарем США **Мадлен Олбрайт**, и сада се захтевало испуњење захтева НАТО у пуном обиму.

Штавише, амерички секретар за одбрану Вилијам Коен подругљиво није искључио могућност ваздушних удара НАТО-а на југословенске снаге које су повлачиле са Косова. Али прави одговор на Милошевићев предложени компромис било је интензивно бомбардовање 11. маја.

«СЕВЕРНОАТЛАНТСКИ
САВЕЗ
ШТИТИ БЕСПОМОЋНЕ»

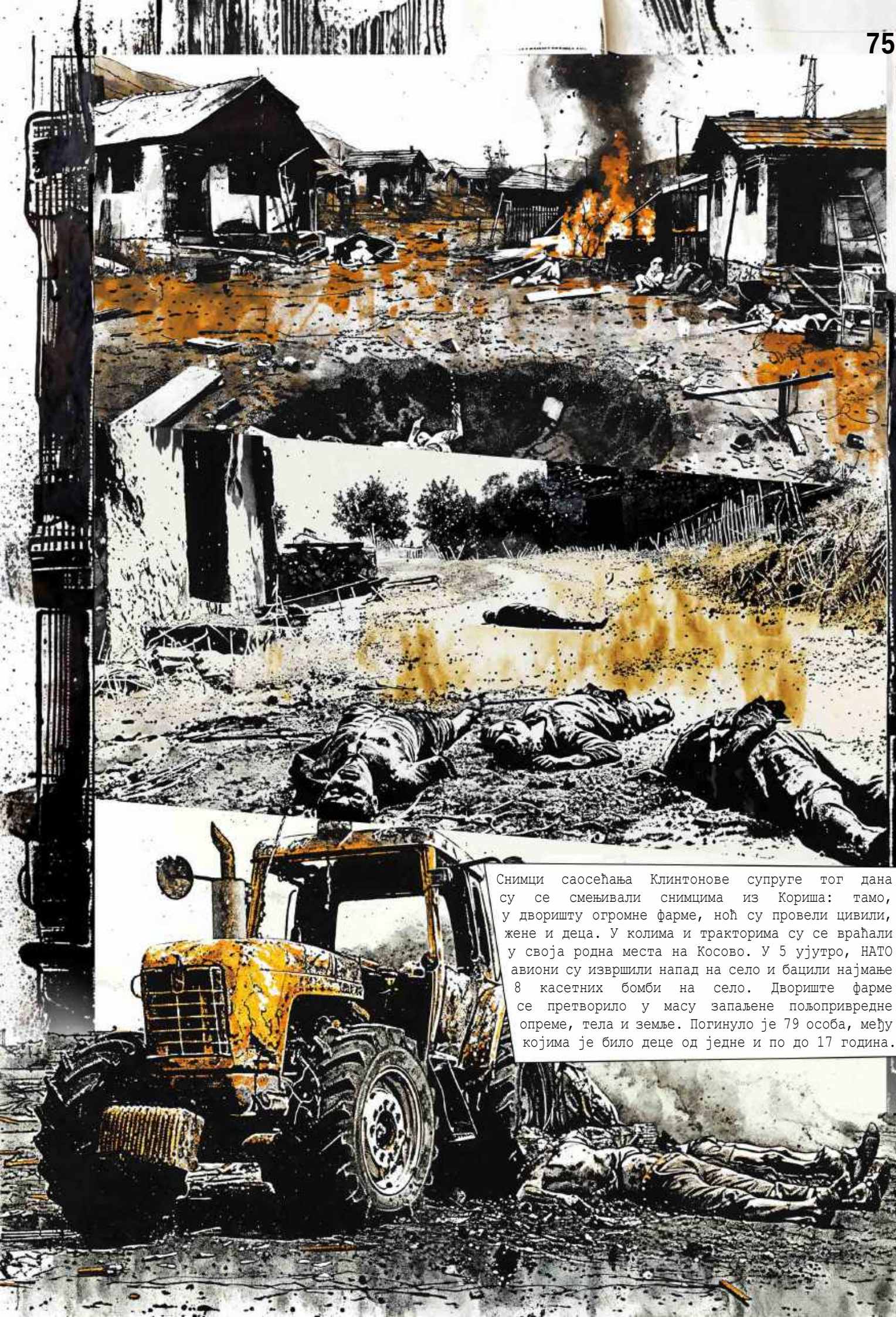

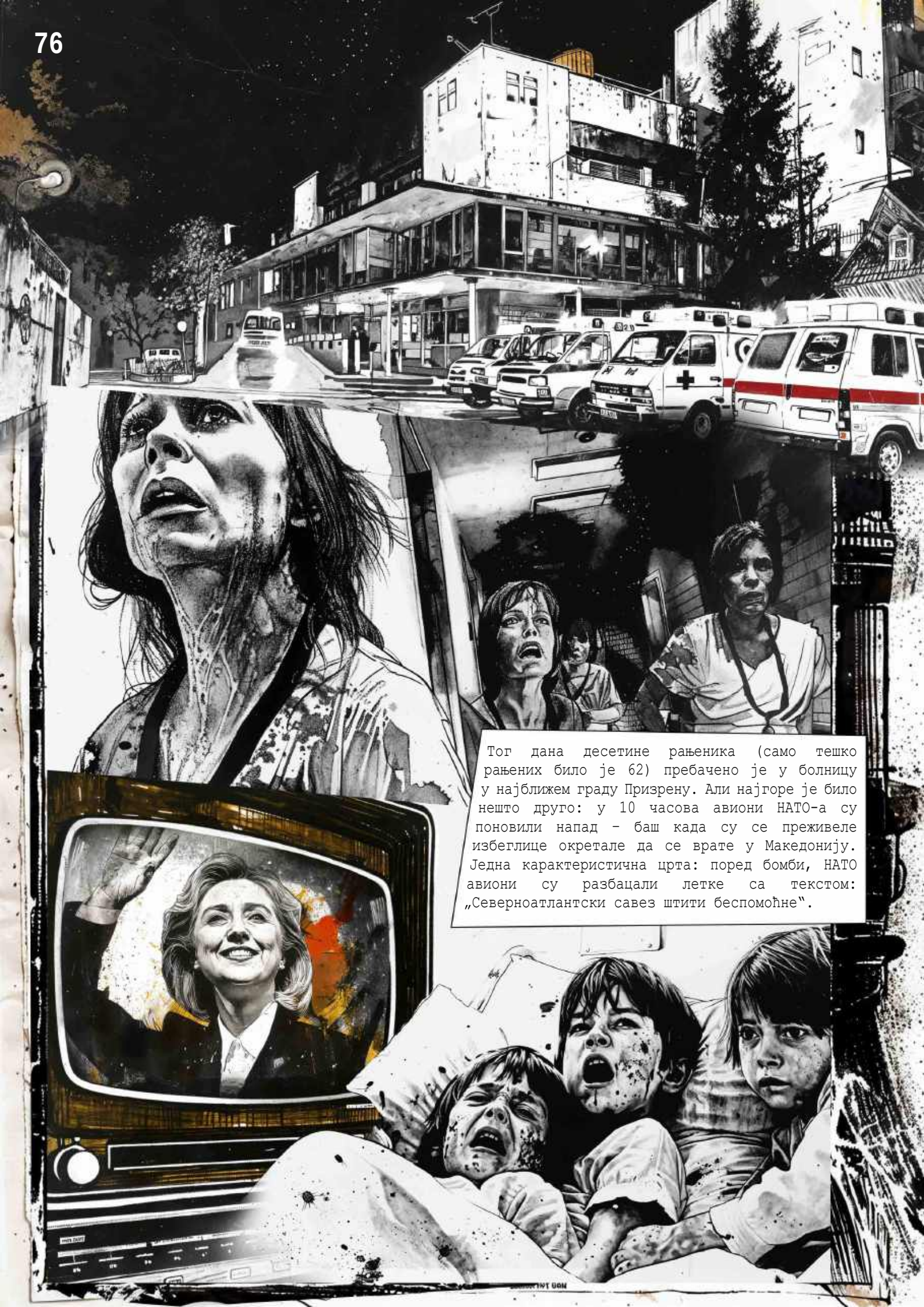
Дана 15. маја, тадашњи главни канал утицаја – телевизија – био је пун снимака посете супруге председника САД Хилари Клинтон Македонији. И не било где, већ у кампу за албанске избеглице са Косова – Стенковац.

Тамо је прва дама била „шокирана“ призором људске патње. И, вероватно, не би све то изгледало тако лоше да тог дана авиони НАТО-а нису бомбардовали косовске Албанце у селу Кориша, који су се управо враћали кући.

Снимци саосећања Клинтонове супруге тог дана су се смењивали снимцима из Кориша: тамо, у дворишту огромне фарме, ноћ су провели цивили, жене и деца. У колима и тракторима су се враћали у своја родна места на Косово. У 5 ујутро, НАТО авиони су извршили напад на село и бацили најмање 8 касетних бомби на село. Двориште фарме се претворило у масу запаљене пољопривредне опреме, тела и земље. Погинуло је 79 особа, међу којима је било деце од једне и по до 17 година.

Тог дана десетине рањеника (само тешко рањених било је 62) пребачено је у болницу у најближем граду Призрену. Али најгоре је било нешто друго: у 10 часова авиони НАТО-а су поновили напад – баш када су се преживеле избеглице окретале да се врате у Македонију. Једна карактеристична црта: поред бомби, НАТО авиони су разбацали летке са текстом: „Северноатлантски савез штити беспомоћне“.

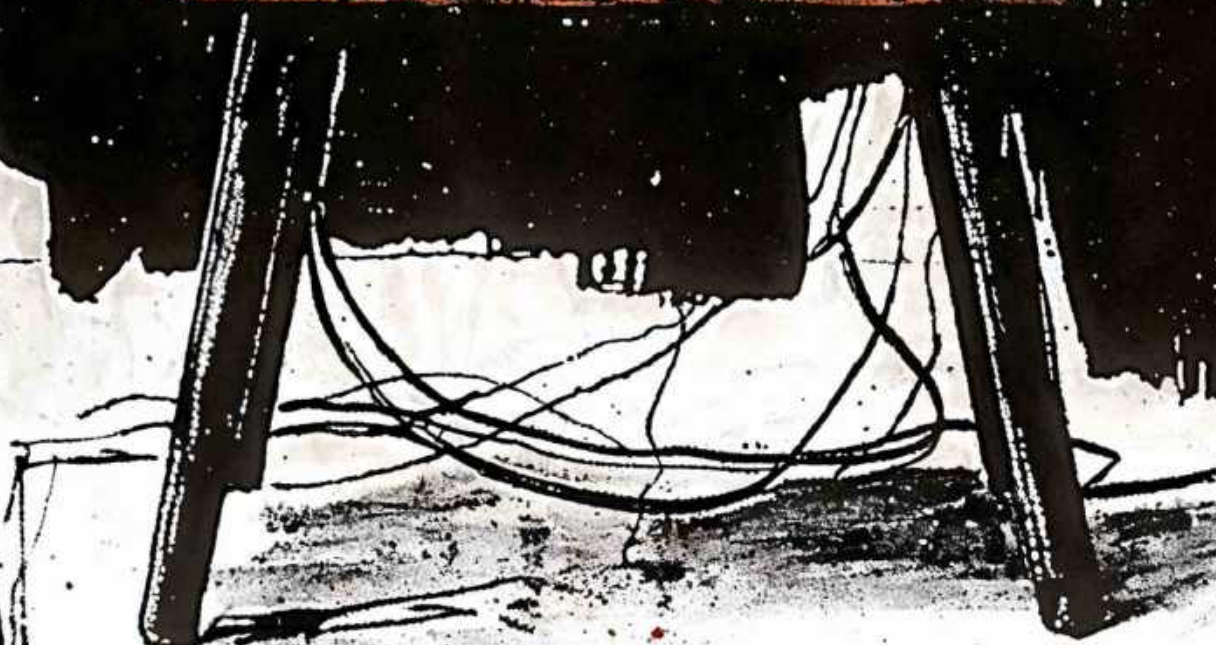
Убрзо је списак „војних објеката“ допуњен болницама. НАТО авиони су 20. маја крстарећим пројектилима напали клинику Др Драгиша Мишовић у Београду. Главни удар је био на неуролошко одељење, где су три пацијента преминула. Налазио се поред гинеколошког одељења, а те ноћи је било 48 породиља и 49 беба (једна жена је родила близанце). Десет минута пре удара, пацијенткиња је управо имала царски рез.

Медицинска сестра Јелена Савић се присећа како је пре експлозије ушла у просторију са инструментима, док је жена колегиница остала да припрема операциону салу. Експлозивни талас избацио је обе жене у ходник и, упркос повредама, одмах су устале и отрчале на одељење интензивне неге. Тамо је са пет недавно оперисаних жена остала њихова колегиница, којој је била потребна помоћ. Деца и мајке су евакуисане из зграде у року од 20 минута.

Добро је
што је операција
завршена!

БУДУЋНОСТ ЈЕ НЕИЗВЕСНА

На Дан Свете Тројице, 30. маја, авиони НАТО-а напали су мост на Великој Морави у граду Варварину. Мост је водио до централног градског трга где се налазило пуно људи због недеље и празника. Четири авиона су у два налета бацила бомбе на мост, убивши 10 цивила и ранивши 47.

Међу погинулима била је и петнаестогодишња Сања Миленковић, победница више олимпијада и такмичења из математике. Школовала се у Београду и дошла је кући за распуст. Отац је носио тело своје ћерке са порушеног моста. Овај удар је био бесмислен са војне тачке гледишта: мост је био пешачки, односно није могао да се користи за премештање опреме и оружја.

Последњих дана маја живот у Београду постао је посебно депресиван: после напада графитним бомбама, које су, експлодирајући преко далековаода, изазвале кратке спојеве (а дежурне екипе затим су данима скидале синтетичка влакна са жица), почели су директни удари на термоелектране и трафостанице. Три дана Београд је живео без струје и воде.

Укључио сам радио, само су јавили да су успели да врате струју — када су натовиш поново ударили...

У Чубурској,
8 удара, срећом
нико није
повређен...

Као онда,
у улици Горког...

Телевизори су ћутали, и ова тишина се доживљавала болније од недостатка хлеба у граду. Радио је мало помогао, иако кратке вести нису уливале наду: било је јасно да НАТО намерно води преговоре у Њорсокак - није било потребно мирно решење на Косову, већ окупација покрајине. Западни политичари су поново почели да говоре о копненој инвазији. О свему томе причали су мештани у редовима код цистерни са водом.

Тамо је погинула
девојка, веома
млада...

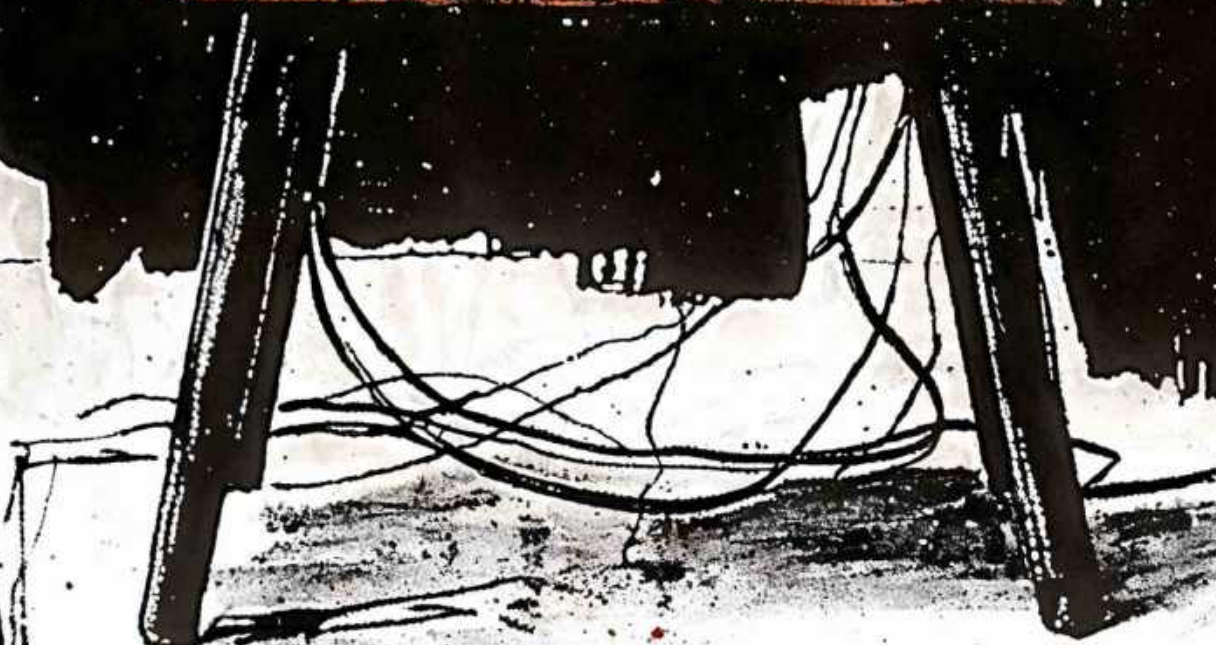

Слободан Милошевић
је 3. јуна пристао на план
за мирно решавање сукоба.
Дана 10. јуна усвојена
је Резолуција Савета
безбедности
број 1244...

Слободан Милошевић је најавио сагласност
Југославије за решавање косовског питања
по принципима земаља Г8, а то су:
повлачење Војске и полиције Југославије
са Косова и размештање међународних
мировних снага на Косову, као и гаранције
обезбеђења широке аутономије и безбедност
повратка албанских избеглица.

Мировни контингент је требало да буде упућен
из европских земаља које нису учествовале
у агресији на Југославију (дакле, не из Велике
Британије, Немачке и Француске). Такође
није било речи о мировњацима из Сједињених
Држава, а руски мировњаци су били веома
очекивани.

МАРШ НА ПРИШТИНУ

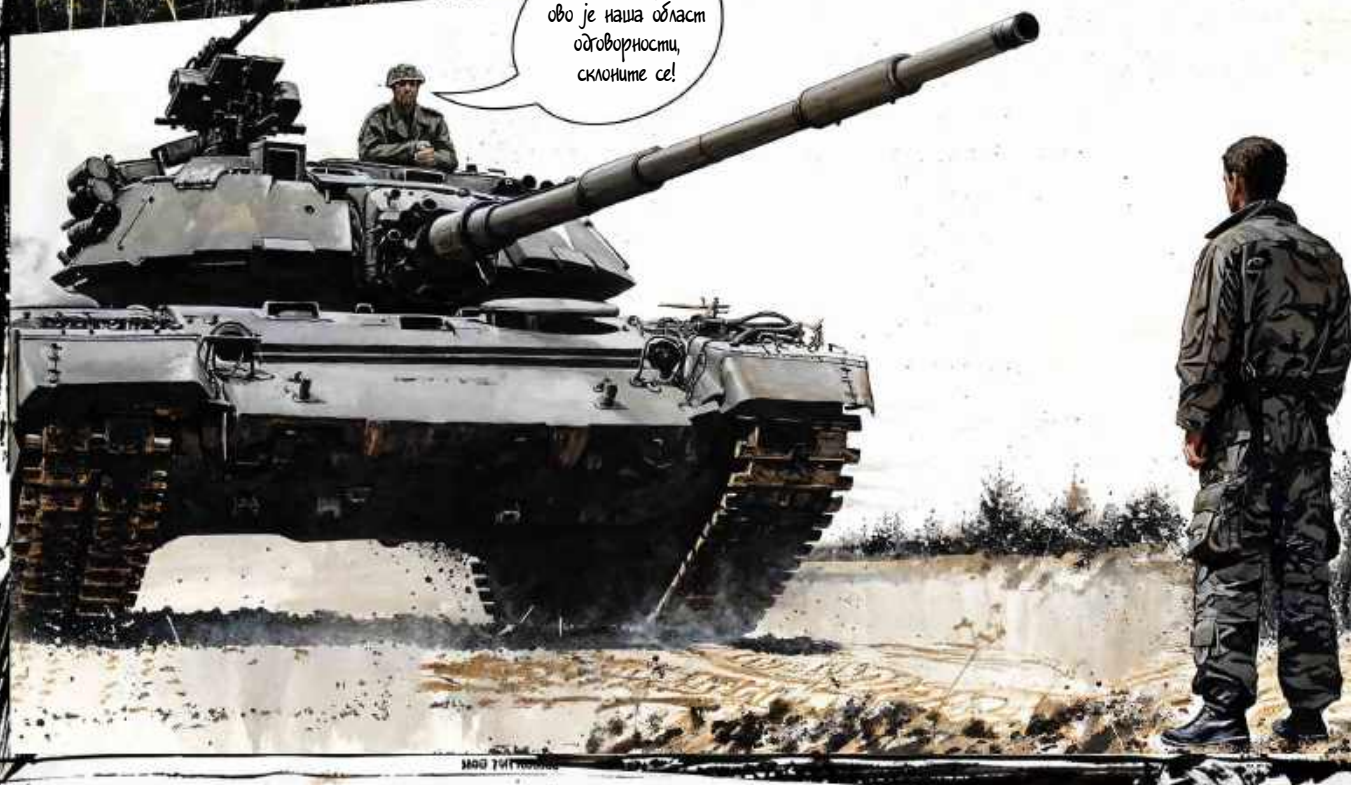

Да ли си чуо?
Руси су дошли!

Када је 9. јуна потписан војно-технички споразум између Војске Југославије и НАТО-а, а 10. јуна усвојена Резолуција СБ УН 1244 и рат је званично окончан, НАТО је почео да се припрема за упућивање трупа на територију Косова и Метохије. У исто време, механизована колона и одред руских падобранаца из састава мировне бригаде у Босни и Херцеговини, мимоилазећи Београд, кренули су ка Косову.

Упркос свим покушајима генерала НАТО-а да спрече ову „иницијативу“, руски мировњаци су први ушли на Косово 12. јуна. У 2 сата после поноћи 12. јуна, батаљон се, у потпуности искористивши изненађење марша, нашао на територији аеродрома „Косовска Слатина“ и до 7 часова заузео га, ставио под пуну контролу, као и прилазе. Тако да је Си-Ен-Ен могао само да преноси уживо о уласку руских трупа у Приштину – на велику жалост војног врха НАТО-а.

Наређење команде
је да се нико
не пропушта.

ПОЗОВИТЕ
КОМАНДАНТА!
Треба међународном
уговору...

Не знамо ништа
ни о каквим договорима.
Наређење команде је да
се нико не пропушта.

У ТАКОМ
СЛУЧАЈУ МЫ СОМНЕМ
ВАШ БЛОКТОСТ
ТАНКАМИ!

НИЦАН 7.
ТУНИ!

Гле, официр
још галами, а његов
возач већ иде
у рикверси!

Kosovo

Према плану НАТО-а, мировњаци Велике Британије требали су први да уђу на Косово (нико није планирао да води рачуна о захтевима југословенских власти). После овако смелог заузимања, било је више покушаја искрцавања трупа или уласка на територију Слатине. Али чим су се британски хеликоптери спуштали изнад аеродрома, оклопни транспортери руских падобранаца почињали су да круже око тог подручја, онемогућавајући слетање. А када су се приближили британски ципови и тенкови, постало је јасно да се кроз руске контролне пунктове неће моћи тако лако проћи.

Све је то помогло, бар мало, да се ублажи удар повлачења југословенске војске и полиције из региона. Мора се рећи да су трактори и аутомобили локалних Срба били углављени у колонама војске која се повлачила: многи су тада одлучили да побегну на територију Југославије, плашећи се повратка терориста под окриљем НАТО трупа. Тиме је завршено ово тешко поглавље у историји земље.

24. марта 1999. године, земље НАТО-а су започеле агресорски рат на Југославију. Као резултат бомбардовања цивилних циљева авионима из Сједињених Држава, Велике Британије, Немачке и Француске, погинуло је више од 1.700 људи, укључујући 400 деце.

**Кратки резултати
«хуманитарног бомбардовања»
Југославије:**

Погођено је више од
1.500 насеља,
40.000 стамбених објеката и
300 основних школа,

као и
40 средњих школа,
50 предшколских установа,
20 универзитетских зграда,
6 студентских домова,
39 болница и поликлиника,
35 цркава,
29 манастира.

